

İLSAM

İlahiyat İlimleri Araştırma Merkezi

Ramazan'da Kolaylıklardan Yararlanmak

Prof. Dr. Yunus Vehbi YAVUZ
KURAV Başkanı

Zaman Yaşlandııkça Kur'ân Gençleşiyor

Muhammet İlyas BOZKURT
İLSAM Onursal Başkanı

Sosyal Hayatımızda Oruç

Prof. Dr. Salih KARACABEY
Bozok Üniversitesi Rektörü

Dört Vav

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
İLSAM Başkanı

RAMAZAN
ÖZEL SAYI 2017

Ortak geçmiş ortak gelecek

Biz bu coğrafyanın sesi, nefesi, niyetiyiz. Biz sahip olduklarımızın kıymetini bilen kocaman bir aileyiz. Yeni açılan şubelerimizle hızla büyüyor, geleceğe birlikte yürüyoruz.

Hayal etmenin

yaşı yok

uzağı yakını

makamı mevkisi

dünü bugünü

kuralı yok

sınırı yok

**Sen yeter ki
hayal et**

Hayalleriniz gerçek olsun diye
hayal bile edemeyeceğiniz yerlerdeyiz.
Türkiye'nin 81 ilinde
güçlü altyapımızla sizinleyiz.

Türk Telekom

**MASALLARA İNANMA,
KÂRLI ALTIN HESABI
ALBARAKA'DA.**

Altın toplama günlerinde Albaraka Türk şubelerine gelip altın ekperiyle tanışın, yastık altındaki altınlarınızı güvenli ellere teslim edin. Altında yüksek kâr payı, Albaraka Türk Kârlı Altın Hesabı'nda.

f t i n y
4 4 4 5 6 6 6
0850 222 5 666
albaraka.com.tr

alBaraka
değerlerinize değer katıyoruz

Restore Edilen
Muradiye Külliyesi'nin
içi başka, dışı başka, ruhu başka güzel

Sükûneti, gizemi ve sadeliğinin ardındaki ihtişamıyla, yaşanan dünya ve ahiret yurdunun arasında bir geçiş kapısı olan Muradiye Külliyesimiz, yapılan restorasyon çalışmasıyla yılların yorgunluğundan arındırıldı.

*İçi başka, dışı başka, ruhu başka güzel Muradiye Külliyesi,
tüm gizemiyle sizleri bekliyor.*

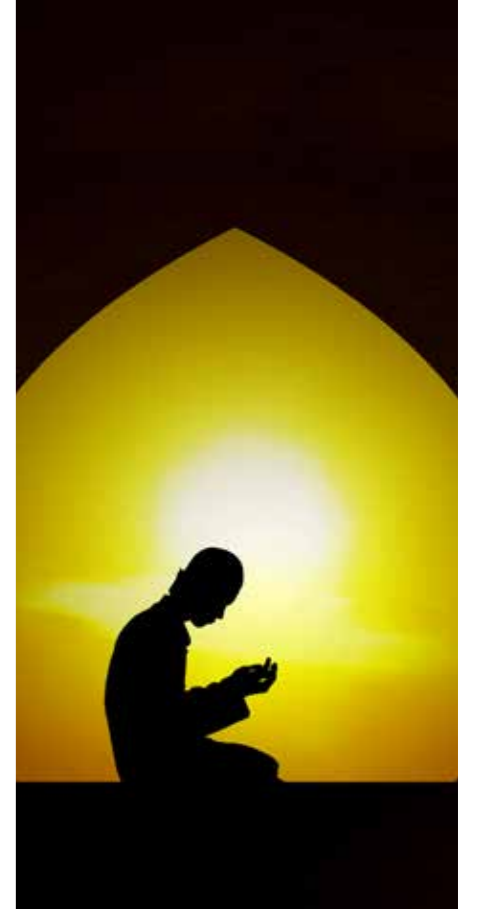
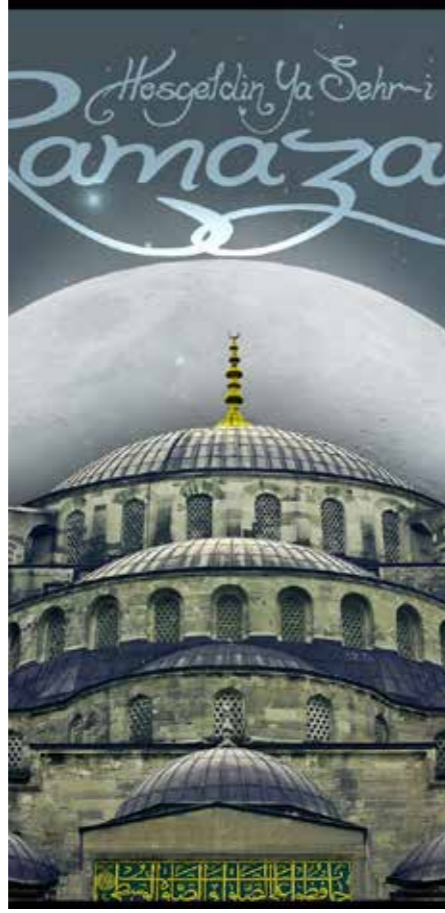
Hayırlı Olsun

Recep Altıparmak
Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

Hep büyüyen
bir Türkiye için
NİYETLİYİZ.

Türkiye'nin Finans'ı
**Türkiye
Finans**

Bir NCB kuruluşudur.

Yıl: 2017 Sayı: 11

İLSAM Başkanı

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM

İLSAM Adına İmtiyaz Sahibi

Akın KARADENİZ

Editör

Muhammet AYDOĞAN

Mustafa Ragıp GÖKMEN

Hukuk Danışmanı

Av. Metin ALTINSOY

Tasarım & Grafik

Revizyon Medya

Baskı

Renkvizyon Ofset

Adres

Üç evler Mah. Burçak Sok. No:6

Vizyon Plaza Nilüfer / BURSA

Tel

0 224 256 72 00

Fax

0 224 252 86 40

Web & E-mail

www.ilsam.org.tr

ilsamdergi@gmail.com

ISSN No

2528-9128

İçindekiler

10 Zaman Yaşlandıkça
Kur'an Gençleşiyor

Muhammet İlyas BOZKURT
İLSAM Onursal Başkanı

14 Dört Vav

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
İLSAM Başkanı

18 Kur'an'la Yaşamak

Prof. Dr. Mehmet Emin ÖZAFŞAR
Diyaret İşleri Başkan Yardımcısı

22 Ramazan'da Kolaylıklardan
Yararlanmak

Prof. Dr. Yunus Vehbi YAVUZ
(Bursa) Uludağ Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

26 Sosyal Hayatımızda Oruç

Prof. Dr. Salih KARACABEY
(Yozgat) Bozok Üniversitesi Rektörü

30 Batıl İnançlar ve Atalar Dini

Akın KARADENİZ
TÜDEF Genel Başkanı

34 Bugün Bayram...
Erken Kalkın Çocuklar

Prof. Dr. Ali KÖSE
Marmara Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Dekanı

36 Ramazan Ayı ve Kur'an-ı Kerim

Prof. Dr. Mefail HIZLI
(Bursa) Uludağ Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

42 İslâm'da Emanet ve Güven Kültürü

Doç. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU
Ankara Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı

48 İbadetlerin Manevi Boyutu

Prof. Dr. Himmet KONUR
(İzmir) Dokuz Eylül Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

ZAMAN YAŞLANDIKÇA KUR'ÂN GENÇLEŞİYOR

Muhammet İlyas BOZKURT
İLSAM Onursal Başkanı

Bilindiği gibi Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın (cc) bizzat kendi kelimidir. Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Hakîm'in bizzat kendi kitabı olduğunu ispat için O'nun içerisine bir kısım mucize ayetler yerleştirmiştir.

Kur'ân-ı Kerîm tabii ilimler açısından, beşerî ilimler açısından, ilahi ilimler açısından mucize olduğu gibi ihbar-ı gaybiyesi, insicamı ve edebî yönünü temsil eden lafzî itibariyle de mucizedir.

Kur'ân-ı Kerîm'in mucizelerini inceleyen tefsir koluna "**Mucizât-ı Kur'âniye**" denir. Bu hususta binlerce eser yazılmıştır ve yazılmaya devam etmektedir.

Burada hepsini tek tek ele almamız mümkün olmadığından tabii ilimler ve beşerî ilimler açısından mevzuya bakarak bu hususu icmalen beyan edeceğiz.

Kur'ân-ı Hakîm'in mucizevî yönlerinden birisi de "tabii ilimler açısından" mucize oluşudur.

Kur'ân-ı Muciz'ul-Beyân içerisinde tabii ilimlerle ilgili bir kısım

hakikatlerden bahsedilmiş, bu hakikatler bin üç yüz, bin dört yüz yıl sonra bilim tarafından keşfedilip idrak edildiğinde, Kur'ân'ın nasıl bir mucize kitap olduğu hakikati insanlığın nazar-ı dikkatine yeniden gelmiştir.

Dünyanın yuvarlak olması, ayın dünyanın etrafında dünyanın güneşin etrafında dönmesi, atmosferin yedi tabakadan oluşması, karaların denizlere oranı, bazı denizlerin birbirine kavuşmaması, ana rahminde çocuğun üç evreden geçmesi ve daha yüzlerce hakikat 20. yüzyılda keşfedilmiş olmasına rağmen Kur'ân-ı Muciz'ul-Beyân'ın 1400 yıl önce bu hakikatlerden bahsetmesi O'nun mucize bir kitap olduğunun delilidir.

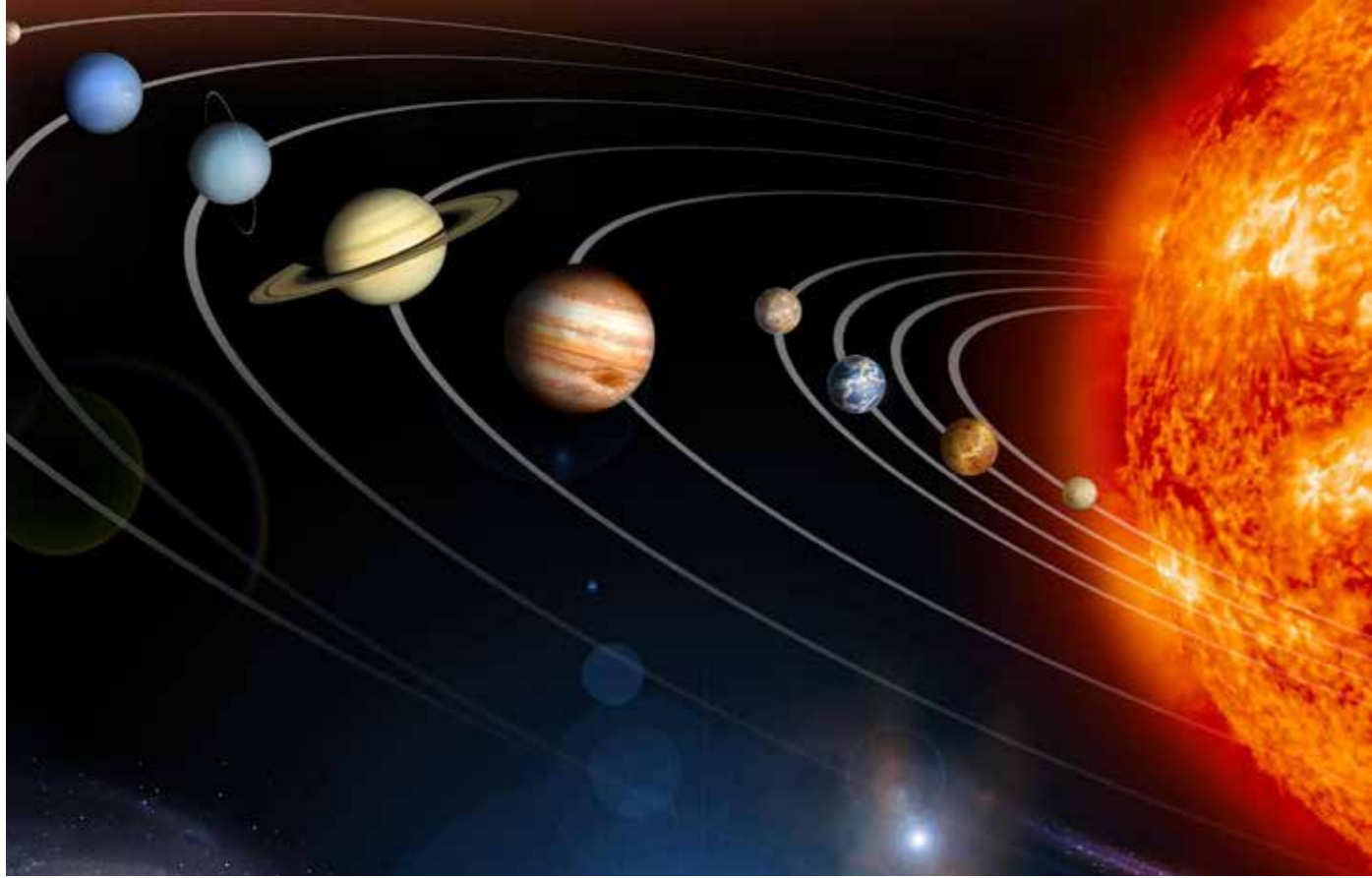
Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Mübin'de şöyle buyurmaktadır:

"Eğerkulumuza (Muhammed'e) indirdiğimiz (Kur'ân) hakkında şüpheye iseniz, haydin onun benzeri bir süre getirin ve eğer doğru söyleyenler iseniz, Allah'tan başka şahitlerinizi çağırın (ve bunu ispat edin). Eğer, yapamazsanız -ki hiçbir zaman yapamayacaksınız- o hâlde yakıtı insanlarla taşlar olan ateşten sakının. O ateş kâfirler için hazırlanmıştır." (1)

İşte bu bilimsel hakikatler keşfedildikçe Kur'ân gençleşmektedir. Bu hususta yazılmış yüzlerce eser mevcuttur.

Mesela Yâsîn sûre-i celilesinde güneşin bir yörüngesi olduğundan ve bu yörünge üzerinde dairesel bir şekilde hareket ederek aktığından, ayın eğilmiş hurma dalı gibi dünyanın etrafında döndüğünden ve bunların hareketlerinin bir kader prog-

ramı içerisinde kontrol edildiğinden bahsedilir ki bu hakikatler ancak son yüzyılda keşfedilebilmiştir.

Cenâb-ı Hak Yâsîn sûre-i celilesinde şöyle buyurmaktadır:

“Güneş de kendi yörüngesinde akıp gitmektedir. Bu, mutlak güç sahibi, hakkıyla bilen Allah’ın takdiri (düzenlemesi)dir. Ayın dolaşımı için de konak yerleri (evreler) belirledik. Nihayet o, eğrilmiş kuru hurma dalı gibi olur. Ne güneş aya yetişebilir, ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzmektedir.” (2)

Kur’ân-ı Hakîm’in mucizevî yönlerinden birisi de “beşerî ilimler açısından” mucize oluşudur.

Kur’ân-ı Muciz’ul-Beyan hukuk, ekonomi, sosyoloji ve psikoloji gibi beşerî ilimlere dair çok mühim hakikatleri 1400 yıl önce inananlara telkin etmiştir.

Hâlbuki Kur’ân’dan habersiz olan milyonlarca insan bu hakikatleri yüzlerce yıl boyunca deneme yanılma yoluyla tespit etmiş ve bugünkü modern dünyanın temel ilkelerini

oluşturmuştur. Ancak insanlar bu ilkelere ulaşmak için yüzlerce yıl boyunca çok kanlı mücadeleler vermiş ve ağır bedeller ödemişlerdir.

Hâlbuki Kur’ân bunlardan 1400 yıl önce bahsetmektedir. Bu, Kur’ân’ın mucizevî bir yönüdür ve içerisindeki hakikatlerin ne derece kıymetli olduğunu bizlere gösterir.

Mesela Kur’ân’ın insanlara tanıdığı hak ve hürriyetler, mesela seyahat özgürlüğü, iş kurma hürriyeti, evlenme ve boşanma hürriyeti, mal edinme hürriyeti, özel hayatın gizliliği, ticaret özgürlüğü, teşebbüs özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü gibi özgürlükler, bu gün yirmi birinci yüz yılda dünya medeniyetinin temelini oluşturan gerçeklerdir.

Bu gerçeklerin tamamı 1400 yıl önce Kur’ân’da verilmiş ve korunması ve de bu gerçekler üzerine hassasiyetle eğilimesi emredilmiş olmasına rağmen, İslâm âlemi bu altın, hatta elmas hakikatlere sahip çıkmamıştır.

Bugün Avrupa medeniyeti, geldiği noktayı bu hak ve hürriyetle-

re borçludur. Bu hak ve hürriyetler içerisinde en önemlisi ve en hayatîsi ve dahi en kıymetli **“altın üçgen”** tabir ettiğimiz üç özgürlüktür. Bunlar **inanç özgürlüğü, fikir özgürlüğü ve teşebbüs özgürlüğüdür** ki; Kur’ân bunları 1400 yıl önce teminat altına almıştır.

Cenâb-ı Allah Kur’ân-ı Kerîm’de şöyle buyurmaktadır:

“Dinde baskı-zorlama-tiksindirme yoktur. Doğru ve güzel olan, çirkinlik ve sapıklıktan net bir biçimde ayrılmıştır.” (3)

Aynı zamanda bu özgürlüklerin verilmesi ve insanın sınırlarının kaldırılması, yasak ve haram olan şeylerin sayılı ve sınırlı, helal ve serbest olan şeylerin sınırsız ve sayısız olması modern hukukun temel mantığını oluşturur.

Bu mantığa göre, yasaklar küçük bir liste ile belirlenir ve neden yasak olduğu gerekçeli kararlar desteklenir. Yasaklığı ve haramlığı tespit ve ispat edilinceye kadar bütün nimetler ve fiiller serbest ve helaldir.

Modern hukukun bu temel kaide-

si 1400 yıl önce Kur’ân-ı Kerîm’de şu ayetle beyan edilmiştir.

Cenâb-ı Hak Kur’ân-ı Hakîm’de şöyle buyurmaktadır:

“Elhasıl, kim Allah’ın yasaklarına saygılı olursa bu, Rabbi katında kendisi için çok hayırlı olur. Karşınızda okunarak açıklananlar hariç, tüm nimetler size helal kılınmıştır. Artık putların pisliğinden, yalan sözden uzak durun.” (4)

Evet, görüldüğü gibi Kur’ân, birçok beşerî hakikati 1400 yıl önceden müslümanlara haber vermektedir. Fakat maalesef İslâm dünyası son beş yüz yılını tabii ilimlere ve beşerî ilimlere karşı lakayt geçirmiş ve bu lakaytlığının bedelini çok ağır ödemiştir. Ve hatta ödemeye devam etmektedir.

İşte Avrupa medeniyeti, bu hak ve hürriyetleri deneme yanılma yoluyla binlerce yıl kanlarıyla, canlarıyla ve mallarıyla bedelini ödedikten sonra bulmuş, sonra dönmüş, Kur’ân’da bu hak ve hürriyetlerin tamamının eksiksiz ve fazlasız, insanlığın yapısına en uygun şekilde verildiğini fark et-

miştir.

Böylece zamanın yaşlanmasına rağmen; Kur’ân içindeki hakikatlerin yeni yeni ortaya çıkması, Kur’ân’ı geliştirmiştir.

Evet, zaman yaşlandıkça Kur’ân gelişmektedir. Bu hakikatin farkına varmak güzeldir ve kıymetlidir, ancak daha ehemmiyetli olan, bu hakikati tüm insanlığa ilan edebilmektir.

Şayet bu ilan hakkıyla yapılabılırsa, tüm insanlık gerçek İslâm’ı orjinal kaynağı olan Kur’ân’dan öğrenecek ve onun mucizeleri karşısında hayran olup İslâm’a teveccüh edeceklerdir.

Elhâsıl:

Kur’ân ayetleri kendi doğruluğunu zamanla ispat etmiştir ve etmeye devam etmektedir. İşte zaman geçtikçe, dünya ihtiyarladıkça, insanlık ihtiyarladıkça, medeniyetler yaşlandıkça, bilim ilerledikçe, Kur’ân gelişmektedir. Çünkü her türlü bilim, ilim ve marifetin yine Kur’ân’ın dediği noktaya

gelmektedir.

Günümüz Müslümanları bugün hakikati bulunmuş olsun ya da olmasın, Kur’ân’ın bütün hakikatlerine ve prensiplerine kayıtsız-şartsız iman ve itaat etmeli, önce bunu alıp, kabul edip kalbine yerleştirmeli; ama bunun tek başına yeterli olmadığını da unutmamalıdır. Bu hakikatlerin hikmetlerini, maslahatlarını, faydalarını ve sırlarını anlamak için de elinden gelen bütün gayret ve himmeti de göstermelidir.

Yani, bütün Müslümanlar bilimde, fende, felsefede, kültürde, sanatta, medeniyetin her alanında, hayatın bütün ünitelerinde en üst noktaya varmak için çalışmalıdır. Bırakın muasır medeniyetler seviyesine ulaşmayı, muasır medeniyetler seviyesini geçip, medeniyetler bazında hayatın bütün ünitelerinde bütün insanlığa örnek olmayı kendisine gaye edinmelidir.

Dipnotlar:

1. Bakara Sûresi 2/23,24
2. Yâsîn Sûresi 36/38-40
3. Bakara Sûresi 2/256
4. Hac Sûresi 22/30

DÖRT VAV

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
İLSAM Başkanı
(İzmir) Dokuz Eylül Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Ramazan oruç demek ise oruç da ittika demektir. Çünkü konu ile ilgili emr-i ilahi ittikayı oruca gaye kılmış; “Her türlü kötülükten sakınmanız; sorumluluk sahibi, bilinçli ve duyarlı bir mümin olmamız için orucun farz kılındığını” bize hatırlatmıştır (Bakara Sûresi; 2/183). Kapsamı çok geniş olsa da konuyu akılda rahat kalması için yaşanmış bir hikâyeyi vesile edinerek dört hususu ele alarak açıklamaya çalışacağız.

Zengin bir iş adamının malikânesinde ünlü hafızlar mevlit programı icra ederler. Herkes duygu yüklüdür. İş adamının yaşlı annesi mevlithanlardan birisine nereli olduğunu sorar. “Bursa” cevabını alınca “Bursalı Eskici Ali Efendi”yi tanıyıp tanımadığını sorar. “Tanıyorum” cevabı karşısında iş adamı öğlünden kendisini ona götürmesini ister. Hızlı bir araca binerek birlikte Bursa’ya varırlar. Eskici Ali Efendi Bursa’nın kenar mahallelerinden birinde, tek göz bir barakada yaşamaktadır. Altı odunluk olarak kullanılan barakanın ikinci katına dar bir merdivenden çıkarlar. Kapı çalınır. Yaşlı teyze kapıyı açar, fakat kapıdan dışarıya yoğun bir duman bulutu çıkar. Adeta göz gözü görmemektedir. Çünkü yaşlı teyze tek odalık barakada soba üstünde ba-

lık pişirmektedir. Pencereler açılır, içerisi havalandırılır. Odanın havası kısmen durulunca gelenler köşede yatmakta olan Eskici Ali Efendiye fark ederler. Yaklaşıp elini öperler. Biraz hasbihalden sonra bir isim benzerliği olduğu, aradıkları kişinin o zat olmadığı anlaşılır. Fakat o da tam bir gönül ehli ve Allah dostudur. Zengin iş adamı oradan ayrılırken bir daire alacak miktarı içeren bir çek yazar ve o zata takdim eder. Fakat Eskici Ali Efendi, “para adamın rahatını kaçıtır, benim rahatımı bozma” diyerek çeki geri çevirir. Bunun üzerine iş adamı, “efendim siz kabul buyurun, icab ederse bir ihtiyaç sahibine verirsiniz” der. Bu ifadeler karşısında Eskici Ali Efendi yanındakilerden yardım isteyerek yatağından hafifçe doğrulur ve duvara yaslanarak şöyle der:

“Bak evladım! Dört “vav”dan ittika et (sakın, yani sorumluluğun bilincinde ol)!”

1. Vakfın “vav”ı

Vakıf malı Allah’ın malıdır. Allah’ın malı bütün millete aittir. Ona hıyanet edenin bütün serveti yok olur, iki yakası bir araya gelmez.

2. Vârisin “vav”ı

Miras paylaşırken çoğu insan kardeşine ve akrabasına, yani varislere haksızlık eder. Böylece kazançlı çıktığını zanneder ama zulüm payidar olmaz, evinin huzuru kaçar, malı tarumar olur.

3. Vekilin “vav”ı

Biri size emanet verdiyse o hususta çok hassas olmak icab eder. Şimdi sen bana vermek istediğin

meblağı “uygun gördüğün birine ver” demekle beni vekil tayin etmiş oluyorsun. Şu halimle bu emaneti yerine getirecek halim yok.

4. Velînin “vav”ı

Veliye, Allah dostuna dokunana Allah dokunur. Allah insanın şerefini beş paralık etmek isterse onu sevdiği bir kulunun aleyhinde konuşur. Velinin kim olduğu ise bilinmez. Siz en iyisi herkesi veli gibi belleyin, kimseyi üzmezin.”

Ziyaretçiler Eski Ali Efendinin elini öperler ve kemali hürmetle ayrılırlar. Daha sonra da o zattan aldıkları bilgi sonucu aradıkları Eski Ali Efendinin peşine düşerler. Hikâyenin devamı var ama bizim maksadımız “Dört Vav” ile ilgili sorumluluğumuzu hatırlatmak olduğu için bu kadar ile iktifa ettik.

Evet, **vakıf malı** kamuya aittir. Kul hakkının ödenmesi en ağır kısmı kamu malı ile yapılan yolsuzluklardır. İncancımıza göre hesap gününde haksızlığa uğrayanlar haklarını kendilerine haksızlık yapanlardan alacaklardır. Hakları yeneler bir ya da birkaç kişi olduklarında hesaplama kısmen daha kolaydır. Milyonlarca kişinin hakkı söz konusu olduğunda durumun vahameti kendiliğinden anlaşılır. Bu sebeple özellikle kamu görevi yapıp kamudan maaş alanların görevin hakkını verme konusunda daha duyarlı olması gerekir. Bu işin maddi cephesidir. Bir de giybet, dedi kodu ve iftira gibi manevi haklar söz konusudur. Orucun bize kazandıracığı ittika ile bu tür kötü haller müminlerden çok uzak olmalıdır. Zira “*ahlakî kötü olan oruçlunun sadece aç kalmış ola-*

cağı” (İbn Mâce, Sıyâm, 21), “*yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi bırakmayan kişinin, yemesini içmesini terk etmesine Allah’ın ihtiyacı olmadığı*” (Tirmizi, Savm, 16), “*orucun giybetle zedelenmemesi gerektiği*” (Darimi, Savm, 27) gibi hadisler bunu anlatmaktadır.

Vârislerle ilgili hukuk etki alanı itibarı ile kamu malına nispetle ikinci derecededir. Kur’ân ve sünnetin akrabalık bağlarına ne kadar önem verdiği çok aşikârdır. Üzülerek ifade etmek gerekirse ülkemizdeki dargınlıkların büyük çoğunluğu yakın akraba dargınlığı, dargınlık sebebi de miras paylaşımında meydana gelen anlaşmazlıklar ve yapılan haksızlıklardır. İnsanın, hayatına giren pek çok kişiyi seçme hakkı vardır, fakat ana baba ve akrabasını seçme hakkı yoktur. O

halde onlarla ilgili yaşadığı sorunlarda sabırlı, tevekküllü ve fedakâr olması gerekir. Dünya malı bir şekilde gelir ve gider. Ölümle zaten hiçbir değeri kalmaz. Oysa Allah ve Resûlünün büyük önem atfettiği akrabalık bağlarını zedelemek ya da koparmak, bizim dünya huzurumuzu kaçıracağı gibi ahiret saadetimize de engel olacaktır.

Vekâlet konusu hem şahıs hem kamu hukukunu ilgilendirir ve maalesef dini sohbetlerde gerektiği şekilde dile getirilmemektedir. Amirlikten memurluğa kadar üstlendiğimiz her görev vekâlettir. Bize tevdi edilen her türlü emaneti korumaya dair vekâlet üstlenmiş oluruz. Dinen de hukuken de emanetlerde şahsi tasarruf hakkımız yoktur. Şartlı bağışlar şarta uygun harcanacaktır. Adı belirtilen şahıs ve kurum için toplanan bağışlar o kişi ve kurumun dışında bir yere aktarılamaz. Söz gelimi kurban için

alınan ücret sadece kurban içindir. Vekâlet hangi konuda alınmışsa o konuda kullanılır. Hikâyemizdeki Ali Efendinin de belirttiği gibi gereği yerine getirilemeyecek vekâlet alınmamalıdır.

Veli meselesi çok farklı yorumlara açıktır. Veli genel anlamıyla dost demektir. Tasavvufta Allah dostu olarak tanımlanır. Veli Allah’ı seven, Allah’ın da kendisini sevdiği kimselerdir. Allah Onları, “**iman eden, Allah’ın emir ve yasakları konusunda duyarlı ve bilinçli kimseler**” olarak nitelemektedir (Yunus Sûresi;10/63). Taberî’nin naklettiği bir rivayete göre Hz. Peygamber veliyi, “görülüşünde Allah’ı hatırlatan kimseler” şeklinde tavsif etmiştir. İhsan kavramının gerektirdiği şekilde her söz ve davranışını Allah’ın gördüğü bilinciyle Allah’ın razı olduğu şekilde yaşayan her mümin velidir, Allah dostudur. Kimse dostuna bir başkasının zarar

vermesini istemez. Allah da sevdiği kişilere eliyle ya da diliyle zarar verene tabi ki dokunacaktır. Kimin Allah dostu olduğuna dair elimizde kesin bir bilgi ve belge olmadığına göre bize düşen, her mümini Allah’ın sevdiği bir kulu olarak düşünmek ve kimseyi incitmemektir. Eşrefoğlu Rumi’nin şu beyti ne kadar manidardır!

**Değme bir dervîş hakîre, hor görüp hor bakma kim
Gönlünün her küşesinde Arş-ı Rahmân gizlidir**

Evet, kamu malı, mirasçının hakkı, emanet mal ve gönül hukukuna dair bu altın kıymetindeki nasihat her mümin için bir rehber olmalıdır. Bu “dört vav” üzerine çok daha fazla söz söylenebilir. Eskilerin deyimiyile, “kıs ale’l-bevâkî” (gerisini sen bunlara kıyas et) fehvasınca susuyor ve cümle okuyucularımıza böyle “ittika” ile yoğrulmuş bir ömür diliyoruz.

KUR'ÂN'LA YAŞAMAK

Prof. Dr. Mehmet Emin ÖZAFŞAR
Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

Kur'ân-ı Kerim hayatın bizzat kendisi ve özünde olduğu için tarihin akışını değiştirmiştir. Çünkü Kur'ân-ı Kerim'i tarih boyunca yazılı bir kitap gibi görmeyen Müslümanlar onu âdeta kendileri gibi canlı, diri ve hareketli bir varlık olarak hissetmişlerdir.

Kur'ân-ı Kerim, insanlığın son on beş asrını derinden etkilemiş, nüzu-lüyle birlikte yeryüzünü şereflendirmiş; Müslümanlar için izzet, ikbal ve hayat kaynağı, dünyevi saadetin ve uhrevi felahın membaı olan yüce bir kitaptır. Kur'ân yeryüzüne inişiyile tarihin akışını değiştirmiş, hayatın ve varlığın ilk günkü anlamını yeniden ifade etmiştir. Kur'ân ile birlikte yeni-den kurulan dünya, on beş asırdır bu ilahî çağrışı ve yankışı derinden hissetmektedir.

Skolastizmin boyunduruğu altında bulunan ve Ortaçağ karanlığında önünü göremeyen insanlığın düşünce ve inanç tortularıyla, sapkın telakki-lerle ayaklarına ve zihinlerine prangalar vurulmuş, putperest bir inanç sistemi zuhur etmiş ve aynı zamanda birtakım dinî kurumlar insanı baskı altına almış ve insan ufku karartılmıştı. İşte Kur'ân-ı Kerim, bu ufka doğan aydınlık ve berraklıktır. Hayatın biza-tihi kendisi olan, fitrattan ve özden hitap eden Kur'ân, bu yönüyle insanı dışarıdan muhatap kabul eden diğer kitaplardan ayrılır. Yirmi üç senede gelmiş bir hitabın kısa sürede insan-ları ve zamanı değiştirmesi, dönüş-türmesi, büyük bir medeniyeti ortaya çıkarması, insana zihin ve gönül düz-leminde, estetik düzlemde ve hikmet

boyutunda hitap edebilmesinin nede-ni insanın özünden gelen bir ses ol-masıdır. Kur'ân-ı Kerim hayatın bizzat kendisi ve özünde olduğu için tarihin akışını değiştirmiştir. Çünkü Kur'ân-ı Kerim'i tarih boyunca yazılı bir ki-tap gibi görmeyen Müslümanlar onu âdeta kendileri gibi canlı, diri ve hare-ketli bir varlık olarak hissetmişlerdir.

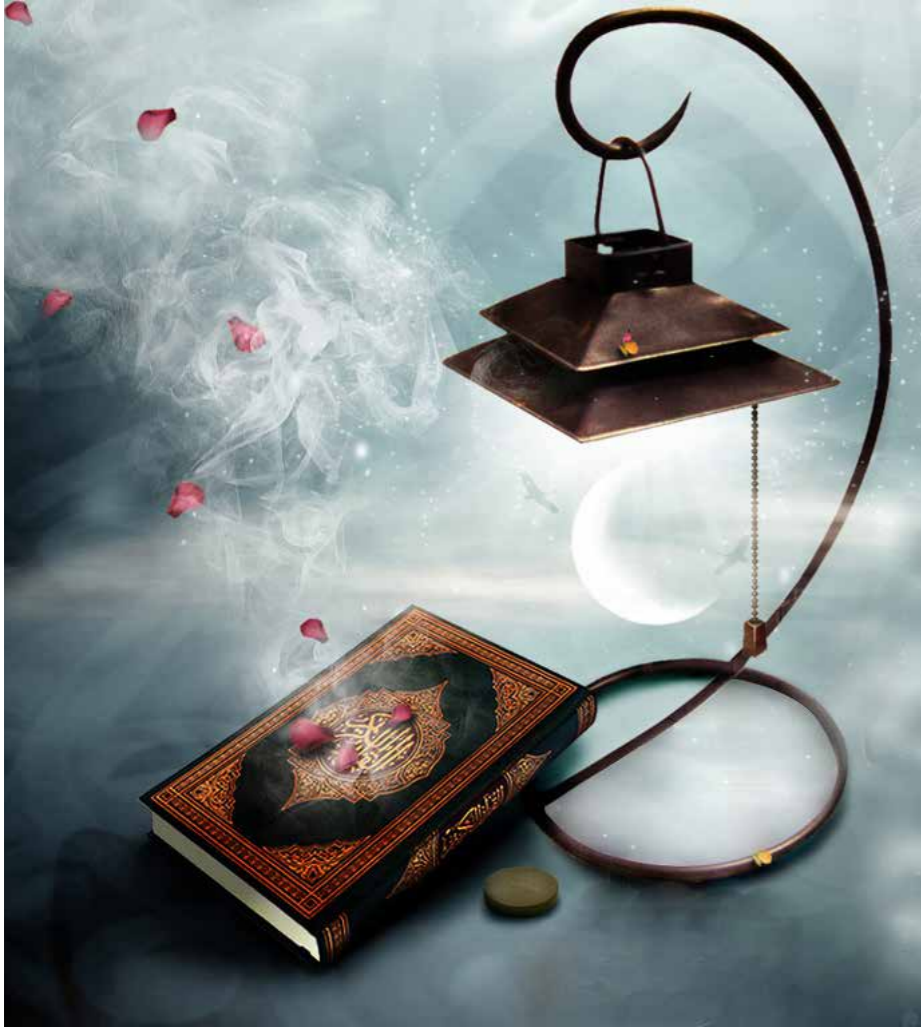
Peygamberimizin Cibril-i Emin'in, Hira'da "oku" seslenişine muhatap olmasıyla başlayan hitap, Resûlullah ve sahabeler üzerinden beşer düz-leminde belirmiş ve insanlığa intikal etmiştir. Kur'ân-ı Kerim'in doğrudan muhatapları olan ilk nesillerin hayat-ları üzerinden tarih sahnesine çık-ması, onun hitabının tarihte kaldığını değil, tüm zamanlara ve evrensele on-ların hayatları üzerinden ulaştığını kanıttır. Bu nedendir ki Resûlullah Efendimiz âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir ve çağrışı "...kaffeten linnasi..." yani bütün insanlığı yönel-miştir. Dolaylı muhatapları ise zaman içerisinde ortaya çıkan nesillerdir. Bu-rada bir incelik göze çarpmaktadır; Kur'ân-ı Kerim'e bakıldığında onun özel şahıslara hitap etmediği, "Ey insanlar! Ey müminler! Ey kâfirler! Ey münafıklar!" şeklinde sıfatlara hitap ettiği görülür. Çünkü zatlar zamanla kayıtlıdır. Ama sıfatlar bütün dönem-

lerde farklı kişilerde ortaya çıkabilir-ler. Kur'ân'ın ve hitabının evrensel-liğinin en yalın, en kestirme ifadesi Kur'ân'ın hitabının niteliklere ve sıfat-lara olduğunun tespitidir.

Kur'ân'ın sadasıyla çarpılan yürek onun idrakiyle, onun mesajını alabi-ler davranışlarıyla da onu bir yaşan-tıya dönüştürebilirse işte zaman tam ve mükemmel bir anlama ve yaşama gerçekleşmiş demektir. Bu bakımdan Kur'ân-ı Kerim'in anlaşılmasını sadece akademik bir faaliyete asla indirgeyemeyiz.

Metin iken de bir hitap, bir sesle-niş olan Kur'ân-ı Kerim bir araştırma nesnesi yapıldığında, ötekileştirilmiş yani ister istemez araya bir entelektü-el mesafe konmuş olur. Fakat Kur'ân-ı Kerim her hal ve şartta o mesafeyi kapatma kudretine sahiptir ve şu dua bu bakımdan gayet manidardır: "Al-lahümme zeyyinna bizineti'l-Kur'ân, ve kerrimna bikerameti'l-Kur'ân, ve şerrifna bişera-feti'l-Kur'ân, ve el-bisna bihilati'l-Kur'ân." (Allah'ım bizi Kur'ân ile süsle. Güzelliğimi-zi Kur'ân'ın güzelliğiyle artır. Bizim itibarımızı, onurumuzu, haysiyetimizi, Kur'ân ile pekiştir. Şerefimizi Kur'ân ile artır. Bize Kur'ân kaftanı ve liba-sı giydir.) Bu dua, sembolik olarak Müslümanlar için Kur'ân-ı Kerim'in

hayatın her alanında etkin olduğunu göstermektedir. Bugün biz bir İslam mimarisinden, tasarımından, biliminden bahsedebiliyorsak, tarih içerisinde ortak Müslüman dilinden söz edebiliyorsak bunu Kur'an'a medyunuz. İ. Raci Farukî, Kur'an-ı Kerim'in zaman içerisinde inanmış toplulukların ve kavimlerin dillerini İslam ile yoğurduğunu ifade etmiştir. (Farukî, İslam Kültür Atlası, s. 372) Farsça'nın nasıl İslami içerikle dolduğunu, Türkçe'nin Osmanlıca denilen yeni bir dile nasıl büründüğünü, Hint dillerinin benzer şekilde dönüşüm geçirdiğini de müşahede etmekteyiz. İbn Hazm'ın da söylediği gibi Arapça, Kur'an-ı Kerim ile yeniden doğmuş ve anlam kazanmıştır. Bu bakımdan yeni bir doğuş, yeni bir anlam kazanış Kur'an-ı Kerim ile gerçekleşmiştir ve bütün dilleri zaman içerisinde etkilemiştir. Çağımızın önemli oryantalistlerinden birisi olan Montgomery Watt'ın Kur'an-ı Kerim ile ilgili önemli bir tespiti ve tanıklığı vardır. Watt: "Çok az kitap insan ruhunda ve şuurunda Kur'an-ı Kerim kadar derin ve geniş bir etki bırakmıştır." der. (M. Watt, Kur'an'a Giriş, s.

13) Objektif gerçekliğin farkında olan Watt, inanmayan birisi olarak Kur'an-ı Kerim'in insan ruhu ve belleği üzerindeki derin tesirini itiraf etmek durumunda kalmıştır.

Kur'an-ı Kerim'in temel özelliklerinden birisi de ateşleyici bir etkiye sahip olmasıdır. Eskiler buna "Hüsnü'l-İka" demişlerdir. Hüsnü'l-İka, duyulduğunda lafızlarındaki tevaazüle, anlamlarındaki derinlik ve yenilikle insan şuurunu çarpması demektir. Müslüman vicdanı bu tabiri kullanmayı pek uygun görmese de modern tabirle Kur'an-ı Kerim, yaratıcı düşünce ve yenikleri keşfedici bir ruh hali ortaya çıkarmaktadır. Kur'an-ı Kerim insan düşüncesini ve vicdanını özgürleştiren, insanı hem maddeye hem de heva ve hevesine kul olmaktan kurtaran, insana hayret ve hayranlık duygusu aşılayan bir kitaptır. Hayret duygusu, hem sanatın hem hikmetin hem de var olmanın en derin vecdini insana kazandıran bir duygudur. Kur'an-ı Kerim, insanı hayretler içerisinde bırakan bir kitap olmaktan öte, insana hayret duygusu veren ve böylelikle yeni vecdler, buluşlara ve oluşla-

ra vücut veren bir kitaptır.

Tüm bu ifade edilen süreçlerin ise vahyin doğru anlaşıldığı takdirde tahakkuk edeceği aşikârdır. Bu bakımdan anlama kavramını sadece bir zihinsel faaliyet olarak görmemek gerekmektedir. Eğer vahyin ontolojik (varlık bilimi ile ilgili) gayesini idrak edebiliyor ve onun gereğini yerine getirebiliyorsanız tam ve mütakâmil bir anlama tahakkuk etmiş demektir. Bunu sağlayamıyorsanız yine belli düzeyde anlama vardır fakat bu istenilen düzeyde bir anlama değildir. Anlamanın ayrıca hissi bir boyutu da vardır. Kur'an-ı Kerim aslında insanı yüreğinden çarparken önce his düzeyinde çarpar. Çünkü Kur'an-ı Kerim'in vehley-i ula'da bize seslenişi his düzeyinde gerçekleşmiştir. Ama Kur'an-ı Kerim'in asıl hedefi insanın idrakidir. Kur'an-ı Kerim insanı sadece bir his varlığı olarak da görmez, onu mahlûkatın en mükemmel varlığı olarak tanımladığı gibi o mükemmeliyetin kaynağı olan idrakini muhatap kabul eder ve Kur'an ile buluşan zihin ve entelektüel idrak yükselir. O bakımdan Kur'an-ı Kerim'de aklın işletilmesi; tedebbür, tezekkür, tefekkür kavramlarına vurgu yapılır, aklını ve kalbini kullanmayanlar tenkit edilir. Yine bu idrakin ötesinde algılamayı ve anlamayı tamamlayan husus mesajın bir davranış olarak ortaya konulmasıdır.

Sahabeden Abdullah b. Mes'ud Kur'an-ı Kerim'i tanımlarken şöyle der: "El Kur'anü me'dübetü'llahi filarz." Kur'an Allah'ın yeryüzündeki ziyafet sofrasıdır. (Darimi, Sünen, Fedailü'l-Kur'an, I/827) Mecaiz bir anlatımın söz konusu olduğu bu teşbih-te anlatılmak istenen; insanın gıdalar yoluyla organizmasını güçlendirdiği gibi Kur'an-ı Kerim de insanın aklını, ruhunu ve kalbini besleyen, bütün zerrelerimizde tesirini gösterme istidatı ve kudretiz olan bir sofradır.

Sınırsız olan bir ufku bize ancak, beşeri aşan ve beşeri de var eden bir kaynağın göndermesi gerekmektedir ki, o kaynak Cenab-ı Hak'tır ve Kur'an-ı Kerim beşerin tıkalı olan ufkunu açmasına yardımcı olacaktır.

"Me'dübe" kavramı ile aynı kökten gelen "edeb" kelimesi, Kur'an-ı Kerim'in yaşantı içerisinde bize bir değer skalası ve ahlak silsilesi sunduğunu açıkça hatırlatmaktadır. Yaşantımızı ve ruh yapımızı dizayn eden ve besleyen Kur'an-ı Kerim kişinin Al-

lah, âlem ve insan ile olan ilişkilerini tanımlayan ve ona bir norm düzeyi temin eden bir kaynaktır. İnsanı kemal seviyesine taşımak isteyen Kur'an-ı Kerim'in, insanlar arasındaki en basit ilişkileri bile konu edinmesi normatif niteliğinin bir gereğidir. Bu bakımdan Lokman (a.s.) ile oğlu arasında geçen diyalogta insanın ayağını yere vura vura, başını dikerek, mağrur bir şekilde yürümesi tenkit edilir. Buradan da anlaşılacağı üzere Kur'an'ın sadasıyla çarpılan yürek onun idrakiyle, onun mesajını alabilir davranışlarıyla da onu bir yaşantıya dönüştürebilirse işte zaman tam ve mütakâmil bir anlama ve yaşama gerçekleşmiş demektir. Bu bakımdan Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasını sadece akademik bir faaliyete asla indirgeyemeyiz. Fakat Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması ve idrak edilmesi bu akademik faaliyetlerin yardımıyla da bağımsız değildir. Bununla birlikte herkesin kendi idraki, vü's'ati, gücü ve kapasitesi oranında Kur'an-ı Kerim ile kuracağı bir ileti-

şim, bir ilgi, bir irtibat vardır. Kur'an şairi **M. Akif Ersoy** bu irtibatın nasıl olmaması gerektiğini ise şu veciz ifadeleriyle gözler önüne sermiştir:

**Ya açar nazmı celilin bakarız yaprağına,
Yahut üfler geçeriz bir ölü'nün toprağına.
İnmemiştir hele Kur'an şunu hakkıyla bilin,
Ne mezarlıkta okunmak ne fal bakmak için.**

Son birkaç asırdır, Müslümanlar yeni şeyler üretmeyi kayb ettikleri ve milletler yarışında bir biçimde geri kaldıkları için Akif merhum bu konuyu şiirlerinde sık sık dile getirmiştir. Kur'an-ı Kerim dinlediğinde kitleler yine vecd ile bir hissiyata gark olacaklar burada buna bir itiraz yoktur. Fakat "Doğrudan doğruya Kur'an'dan alarak ilhamı / Asrın idrakine söyletmeliyiz İslâm'ı." Dizelerinde vurgulandığı gibi de Kur'an-ı Kerim'in inşa edici, dirlitici nefesini hayata taşıyalım ve çağın idrakine, yani insanlığın geldiği algı düzeyine Kur'an'ı sunalım, Kur'an hayata dokunsun diyor, Akif. Çünkü aslolanın

kaybedilmesinden müşteki. Müslümanlar Kur'an-ı Kerim'den hareketle ya yeni bir dil, yeni bir edebi, estetik ve sanatsal sunum, ya da köklü bilimsel teoriler ortaya koyacaklar ya da tarihte Kur'an'dan kaynaklanarak ortaya çıkan dili, edebiyatı, sanatı ve bilimi güncelleyerek günümüz dünyasına sunacaklar. Akif'in de bizi yönlendirmek istediği yer bu noktadır. Tarih içerisinde nerede bir Müslüman medeniyeti varsa böyle olduğundandır. Çağlar boyunca muhtelif müelliflerce kaleme alınan bütün kitaplar, beşer ufku ile mahduttur. Beşer ufku da kendi içerisinde kayıtlı ve sınırlıdır. Sınırsız olan bir ufku bize ancak, beşeri aşan ve beşeri de var eden bir kaynağın göndermesi gerekmektedir ki, o kaynak Cenab-ı Hak'tır ve Kur'an-ı Kerim beşerin tıkalı olan ufkunu açmasına yardımcı olacaktır. Çünkü "Hiç kuşkusuz bu Kur'an insanları en doğru yola iletir ve iyi ameller işleyen müminlere, kendilerini büyük bir ödülün beklediği müjdesini verir." (İsra, 9)

RAMAZAN'DA KOLAYLIKLARDAN YARARLANMAK

Prof. Dr. Yunus Vehbi YAVUZ
KURAV (Kur'an Araştırmaları Vakfı) Başkanı
(Bursa) Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Ramazan ayı rahmet ayıdır, aynı zamanda kolaylık ayıdır. Ramazan âyeti Müslümanlara kolaylığı da getirmiştir. Ramazan daha önce bozulmuş dinlerdeki zorlukları yıkmış ve hayat ile uyumlu bir oruç sistemini getirmiştir.

Hıristiyanlıkta oruç, günde bir defa iftar etmek suretiyle ifa edilir. Kişi ancak 24 saatte bir defa serbest hale gelebilir. Fakat İslâm'da oruç kolaylaştırılmış ve insan aklının getirdiği zorlukları kaldırmıştır.

Oruç, bilindiği gibi, sahur vaktinin bitiminden akşam vaktine kadar devam eder. Akşamdan sabaha kadar meşru olan tüm beşeri münasebetler serbesttir.

Orucun farzietini bildiren Bakara/185. Âyetinde hasta yahut takat getiremeyenlere oruç tutmama ve sonradan kaza etme kolaylığı sağlanmıştır. Âyetin sonuna doğru ise Müslümanlara genel bir kolaylık ilkesi verilmiştir. **"Allah size kolaylık vermek ister, zorluk vermek istemez."**

Ramazan'da iğne vurulmak orucu bozar mı meselesi en çok sorulan sorulardan. Çocukluğumdan hatırladığıma göre, eski hocalarımız iğne yaptırmanın orucu bozacağı konusunda fetva veriyorlardı ve bunu takvaya daha uygun ihtiyati bir yaklaşım olarak ortaya koyuyorlardı. En azından benim tanıdıklarım böyle fetva veriyorlardı.

Oysa Hanefî Mezhebinde, İmam Ebû Yusuf ve İmam Muhammed'e göre, tabii olmayan menfezlerden iç organlara giren maddeler orucu boz-

maz. İmam Âzam'a göre ise bozar. İmam Âzam bu meselede ihtiyat esasına dayalı içtihada başvuruyor, iki imam ise kolaylık ilkesini uyguluyor.

Allah kolaylığı murat ettiğine göre, ibadetlerde de kolaylığı almak elbette daha isabetlidir. Çünkü kolaylık ilkesini oruç âyeti ile birlikte bize veren yüce Allah'tır.

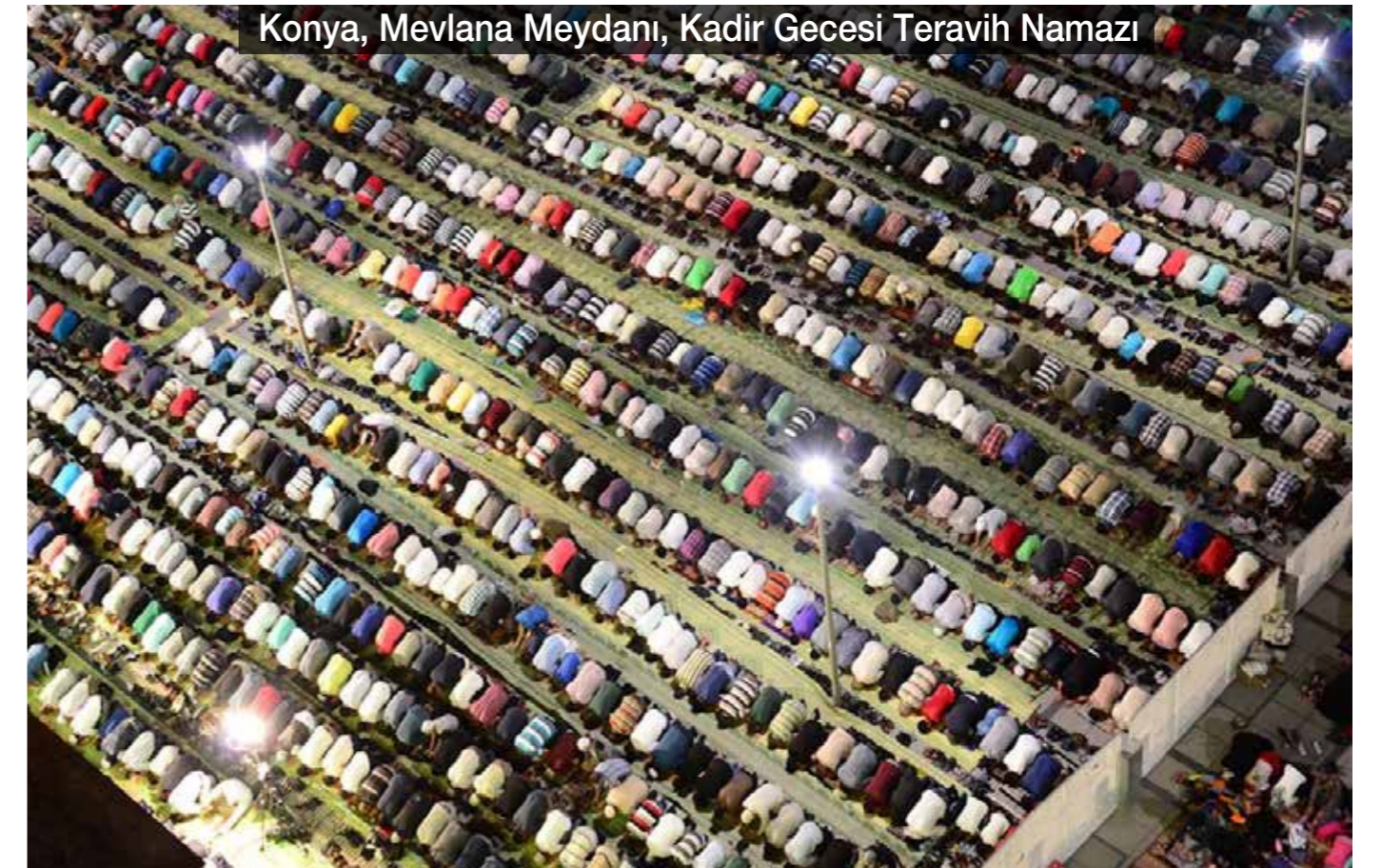
Ramazan'da günümüz Müslümanlarına kolaylık sağlayacak hususlardan biri Teravih namazının rekât sayısıdır. Teravih namazı Hadis kaynaklarında farklı, Mezhep kitaplarında farklıdır. Mezhep kitapları kul kitapları olduğu için, kullar tabiatları gereği ibadetlerde zor olanı seçerler. Çünkü "amellerin en faziletlisi en çok zahmetli olanıdır." ilkesini benimsemişlerdir. Birçok meselede bunun örneklerini günümüzde de bulmak mümkündür. Kul sayıya, çokluğa bakar, keyfiyete değil...

Teravih namazı konusunda toplumumuzda maalesef yanlış bilgilendirme vardır. Hocasından cahiline bu yanlış oturmuş gibidir. Teravih namazı nafi bir ibadettir. Hz. Peygamber (SAV) bu namazı teravih adıyla asla kılmamıştır. Kim kıldı diyorsa söylesin de bilelim... En muteber hadis kaynağımız Buharî'de Hz. Âişe'nin anlattığına göre; Hz. Peygamber (SAV), Ramazan'da gecenin son üçte birinde üç gece Mesci-

de giderek teheccüd namazını sekiz rekât olarak kılmıştır. Ama güzelliği ve uzunluğunu sorma. O'nun bu namazını kıldığını haber alan Müslümanlar da mescide koşarak O'nun namazının aynısını kılmışlardır. Fakat kesinlikle Hz. Peygamber onlara teheccüd namazını cemaatle kıldırmamıştır. Kaynakta, ashabın, Hz. Peygamber'in namazını kıldıkları ifade edilmektedir. Dördüncü gece Hz. Peygamber (SAV) artık bu namazı mescide kılmamış ve sabah namazından sonra bunun hikmetini açıklamış; *"Size farz olmasından korktuğum için çıkmadım"* demiştir.

Daha sonra, Halife Hz. Ömer döneminde insanlar bu namazı mescitte münferit ve çeşitli kümeler halinde düzensiz bir şekilde kıldıklarını görünce, onların başına Ubey b. Kâb'ı imam tayin ederek ve siyasi otoritesini kullanarak bu karmaşayı ortadan kaldırmıştır. Fakat kendisi ve diğer sahabiler bu namazı gece vakti evlerinde yalnız başına kılmışlardır. Ama bu namazın adı hâlâ Teravih değildir. Belki teheccüddür. Teravih adını daha sonraki dönemde almıştır.

Hz. Ömer bu tasarrufla bulunurken şu gerekçeyi ileri sürmüştür: "Hz. Peygamber (SAV) bu namazı, farz olur korkusuyla cemaatle mescitte kıldır-

Konya, Mevlana Meydanı, Kadir Gecesi Teravih Namazı

mamıştır. Oysa Hz. Peygamber (SAV) vefat ettiği için bu korku kalkmıştır.

Ancak, Hz. Ömer'in bu namazı yirmi rekât olarak mı kıldırıldığı hakkında kesin bir bilgi yoktur. Habiburrahman El-A'zamî'nin Tervaih namazı ile ilgili yazdığı araştırma ürünü ilimi bir makalesinde açıkladığına göre, Hz. Ömer yirmi rekât değil, 20 gece bu namazı kıldırmıştır. Sonradan bu yirmi gece yirmi 20 rekât olarak kültüre yansımıştır. Âzamî ayrıca, Teravih namazının 20 rekât olduğu ile ilgili hadis rivayetlerini de hadis ilmi açısından inceleyerek zayıf ya da uydurma olduklarını ortaya koymuştur.

Saib b. Yezîd'den rivayet edildiğine gör Halife Ömer b. Hattab Ubey b. Kâb ile Temîm ed-Dârî'ye Ramazan'da Mescid'de toplanan insanlara, (sekiz rekâtı teheccüd, 3 rekâtı da vitir olmak üzere toplam) on bir rekât namaz kıldırılmalarını emretmiştir. (1)

Hz. Ömer'den sonra Teravih adını alan ve yakın tarihe kadar 20 rekât olarak kılınmaya devam eden bu namazın aslının sekiz rekât olduğu hakkındaki bilgiler ve farklı hadisler pek kurcalanmamıştır. Bunda, araştırma metodunun terk edilmiş olmasının büyük rolü olduğu gibi, kendi hallerine bırakıldıkları takdirde din adına, kulların zorlaştırma taraftarı oldukları gerçeğinin de payı büyük olsa gerektir. Geleneksel anlayışa göre, rekât sayısı ne kadar çok olursa o kadar çok kulluk yapılmış olacağı düşüncesi hâkimdir. Oysa Hz. Peygamber (SA), ibadetlerin az ve öz olmasına özen göstermiştir. Bunun için günde beş vakit namazın farzları 17 rekâtla sınırlandırılmıştır.

Mademki, Hz. Peygamber (SAV)'in kıldığı bu namaz sekiz rekâttır ve mademki Buharî'de ilgili bilgi, Hz. Pey-

gamber (SAV)'in hanımı Hz. Âişe tarafından bize aktarılmıştır ve mademki Malikî fıkhı "el-Müntekâ'da" da aynı bilgi yer almıştır, o halde günümüz Müslümanlarının, dindeki kolaylıklardan istifade ettirilmeleri, özellikle Ramazan âyetindeki kolaylık ilkesinden yararlandırılmaları gerekmez mi?

Ülkemizde Diyanet İşleri Başkanlığı, Yüksek Din kurulu, cemaat liderleri Hz. Peygamber'i takip etmeyi ısrarla tavsiye etmiyorlar mı? O halde birkaç defa da Hz. Peygamber (SAV) gibi teravih namazı kılınmasını tavsiye etmeleri gerekmez mi? Örneğin bazı camileri yahut bazı mekanları sekiz rekât teravih namazı kılınmasına tahsis edemezler mi? En azından ferdi olarak bunun da uygulanması ve tavsiye edilmesi gerekmez mi? Bu husus takvaya dâhil değil midir? Takva hep gelenekte yapıla gelenleri uygulamak, zor olanı tercih etmek midir?

İrşadın odak noktası olması gereken, gerek Diyanet İşleri Başkanlığı, gerekse kendilerini irşadın odak noktasına yerleştiren ve insanların beyinlerini bir tür işgal eden tarikat ve cemaat liderleri, ne zaman dinimizin kolaylık ilkesini ve Hz. Peygamber (SAV)'in kolaylık uygulamasını hayata geçirecekler? Ne zamana kadar bu insanları kolayca değil de dinde daima zor olana koşmayı sürdürecekler? Ne zaman dinin kolaylık ve ruhsatlarını almanın da dindarlık olduğunun şuurunu topluma haykıracaklardır?

Yüce Allah'tan bütün Müslümanları okumaya, bilgilenecek aydınlanmaya ve okuduklarının sadece bir kısmı ile değil, bütünü ile amel etmeye muvaffak etmesini niyaz ediyoruz. Maksudumuz kimseyi kötülemek değildir, kötülenecek bir kimse varsa o

da bu hakir kuldur. Fakat biz bu vesile ile Allah'ın verdiği bilginin yüklediği görevi ifa etmek için gayret gösteriyoruz. Bunu yapmazsak Allah bizden bunun hesabını soracaktır, öyle inanıyoruz.

Sanayileşmenin yoğunluk kazandığı çağımızda, insanlar hem beden hem de ruhen yorulmaktadır. Hz. Peygamber (SAV), iki iş ile karşılaşınca, bunlardan biri kolay diğeri zor ise, daima kolay olanı tercih ederdi. Fakat kullar daima zor olanı tercih ediyorlar. Bu zoru seçme duvarının yıkılması lazımdır ki, yeni kuşaklar İslâm'a koşarak gelsin... Kolaylık kapılarını kapamak buna en büyük engeldir.

Bununla beraber kalite de büyük önem taşımaktadır. Gelenekte kılınan 20 rekât teravih namazı acaba Hz. Peygamber (SAV)'in kıldığı namaza benziyor mu? Hz. Peygamber (SAV) bu namazı çok uzun kıları, rahat kıları, kılarken Allah'a tazarruda bulunurdu; birçoğumuzun yaptığı gibi acelesi varmış gibi kılmazdı.

Teravih namazı Müslümanlar için nafil bir namazdır, sünnet değildir. Belki aslı itibarıyla Hz. Peygamber (SAV)'e mahsus bir namazdır. Nafil ibadetlerde rekât çokluğuna değil, rekât kalitesine itibar edilir, edilmelidir.

Bizim maksudumuz, Teravih namazının herkes tarafından kılınmasını sağlamaktır. Bunun yolu zor olanı tercih etmek yerine kolay ve kaliteli olanı tercih etmektir. Tüm bilim adamlarından, cemaat liderlerinden, Diyanet İşlerinden, İslâm'ın kolaylık ilkesine riayet etmelerini diliyor, halkımıza gerçek dini bilgilerle aydınlatmaya davet ediyorum. Allah'ın bizden istediği budur.

Dipnotlar:

1. Süleyman el-Bâcî, el-Muntekâ, 1/208.

Panorama
1326 Bursa
"TARİH YENİDEN CANLANIYOR"

BÜYÜK HİZMETLERLE GÜÇLÜ OSMANGAZİ GÜÇLÜ TÜRKİYE

OSMANGAZİ
BELEDİYESİ

444 16 01 • www.osmangazi.bel.tr

f /osmangazibld
t /osmangazibld
i /osmangazibld

www.ilsam.org.tr 25

SOSYAL HAYATIMIZDA ORUÇ

Prof. Dr. Salih KARACABEY
(Yozgat) Bozok Üniversitesi Rektörü

Hizmetten itibaren bütün semavi dinlerin ve onu tebliğ etmekle görevlendirilen peygamberlerin üzerinde hassasiyetle durdukları konuları iki temel alan içerisinde incelemek mümkündür: Bunlardan birincisi Allah'a iman ve sadece O'na ibadet; diğeri ise, yeryüzünde hak ve adaleti gözeterek sosyal hayata olumlu katkı sağlamaktır.

Bilhassa Kur'an'da adı geçen ve gönderildikleri kavimlerle aralarındaki diyalogdan örnekler verilen peygamberler hakkındaki ayetler incelendiğinde buna şahit olmak mümkündür. **"Âlemlere rahmet olarak gönderilen"**(1) ve kendisiyle nübüvvet zincirinin halkaları tamamlanmış olan **"Son Peygamber"**(2) Hz. Muhammed'e (sav) indirdiği son ayette Allah, **"Bugün, size dininizi ikmâl ettim. Üzerinize olan nimetimi tamamladım."**(3) buyuruyor. Buna göre ne yeni bir din, ne de son din üzerine yeni bir ayet gelmesine ihtiyaç kalmadan bu din, insanlık için yol gösterici olarak kıyamete kadar yeterli olacaktır.

Görevi, Allah'ın vahyettiği emirleri tebliğ etmenin yanında; sözleri, fiilleri ve takrirleriyle onları insanlığa öğretmek olan Hz. Peygamber, bu konuda o kadar başarılıdır ki, Yüce Allah **"Ey inananlar! And olsun ki, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok anan kimseler için Resulullah (Allah'ın Elçisi) en güzel örnektir"**(4) buyuruyor. Hz. Muhammed'in (sav) nübüvvet ön-

cesi dönemdeki tutum ve davranışlarıyla vermek istediği mesaj, Allah'ın kendisiyle göndereceği dinin temel ilkeleri hakkında ipuçları veriyor gibiydi. Nitekim nübüvvet öncesi hayatında da putlara hiç tapınmamıştı. Peygamber olarak görevlendirildikten sonra ise, Allah'a karşı samimi bir kul olmayı ve ibadetleri ihlâs ile yapmayı yaşayarak öğretiyordu. Sahabeye de üç kere **"Şüphesiz din samimi olmaktır"** buyuruyordu.(5) Samimiyetin sınırları sorulunca da Hz. Peygamber, önce Allah'a karşı samimiyeti zikretmişti. Bununla belki imanı şirkten, ameli riyadan korumayı kastetmiş olabirdi.

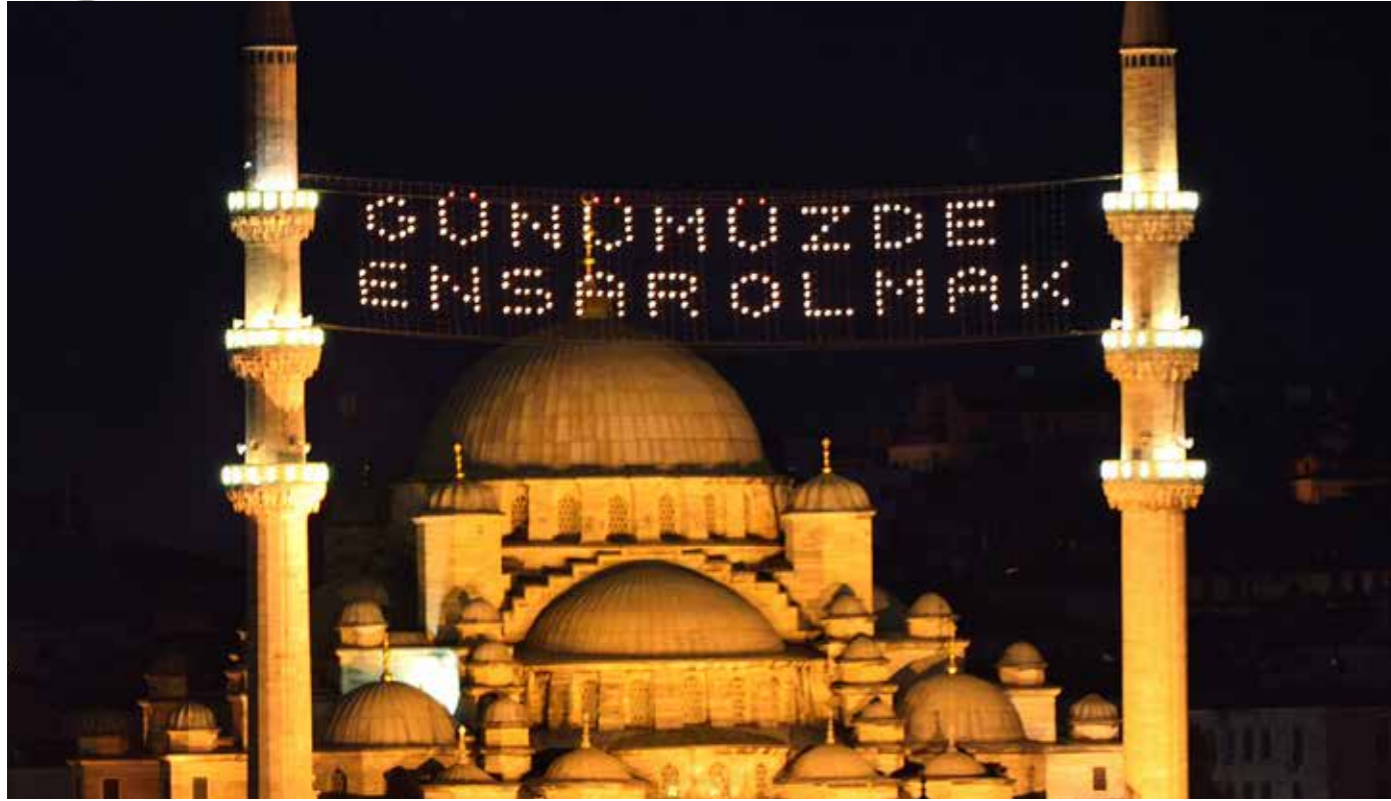
İnsanın Allah'a karşı samimiyet sınavında en önemli ibadet belki de Ramazan orucudur. Çünkü oruç tutan insan, başkalarının farkında olamayacağı bir ibadeti Allah görüyor ve biliyor düşüncesiyle samimiyetle yerine getirmektedir. Hz. Peygamber'in tarif ettiği **"Allah'ı görüyormuşçasına O'na kulluk etmenin"** tadını oruçta yaşamaktadır. Dolayısıyla oruç kulun ihlâs ve samimiyetini ortaya koyan ibadetlerin başında gelir. Bu sebeple Hz.

Peygamber hadis-i kudsîde; **"Allah buyuruyor ki, 'insanoğlunun bütün amelleri kendinedir. Oruç benim içindir. Onun mükâfatını ben takdir ederim. Hâlbuki bunun dışında her iyi amel on katı ile değerlendirilir"**(6) buyuruyor. Hz. Peygamber'in ifadesinde dinin istediği samimiyet, sadece Allah'a karşı samimi olmakla tamamlanmıyor. Rasûlullah (sav) sözünü, **"Allah'ın kitabına, Allah'ın Rasûlüne, müslümanların önderlerine ve bütün müslümanlara karşı samimiyettir"** diye tamamlıyor.(7)

Müslümanın görevlerinin sadece ibadetlerle sınırlı kalmadığını Rasûlullah (sav) hem yaşayarak göstermiş, hem de sözlü olarak gerekli uyarılarda bulunmuştur. Her şeyden önce kendisi nübüvvet öncesi hayatında bile kimseye haksızlık etmemiş, hiçbir zaman yalan söylememiş, sözünden asla dönmemiş, insanların kendisini itham edebileceği hiçbir olumsuz davranışta bulunmamıştır.

Kendisine nübüvvet görevi verildiği andan itibaren Rasûlullah'ın öncelikle üzerinde durduğu konu; kadın-erkek, hür-köle, zengin-fakir ayırımı yapmadan; öncelikle insan-

ların manevi şahsiyetini korumak, sonra da temel haklarını güvence altına almaya çalışmak olmuştur. Nübüvvetin ilk yıllarında sosyal hayatı düzenleyen kuralları işlemeyi öncelendi. Cahiliye Arap toplumunda yerleşmiş olan statüye dayalı ayrımcılığı kaldırıp toplumu, insan olmanın ortak paydasında birleştirmeyi hedefledi. Çünkü Allah, sorumlu bir varlık olarak yaratığı ve irade hürriyeti verdiği insanı olduğundan yeryüzünde huzursuzluk çıkarmamasını istiyordu. Hatta bu kadarla da kalmayıp, ortaya çıkabilecek fitneye ve fesada gücünün yettiği ölçüde engel olması için sorumluluk yükliyordu.

İslâm'ın insana yüklediği sosyal sorumluluklar bir yana, sadece ibadetler bu açıdan incelendiğinde bile, sosyal hayatı mükemmel bir şekilde tanzim eden çok hassas prensiplerin ve uygulamaların varlığı görülür. Bu çerçevede sadece oruç ibadetinin sosyal hayata katkı sağladığı birkaç noktaya işaret edelim. **"Ey İnananlar! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, Allah'a karşı gelmekten sakınmanız diye, size de farz kılındı"**(8) ayeti ile oruç ibadeti, mükellefiyet şartlarını taşıyan bütün müslümanlara farz kılındı. Bu ibadet imsak vakti ile akşam namazı vakti ara-

sında, Allah rızası için yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durularak yerine getirilir.

İnsanların yaşayabilecekleri zorlukları bilen Yüce Allah, yukarıda orucu emrettiği ayetin hemen arkasından **"İçinizden hasta olan veya yolculukta bulunan, tutamadığı günlerin sayısınca diğer günlerde tutar. Oruca dayanamayanlar, bir düşkünü doyuracak kadar fidye verir. Kim gönülden iyilik yaparsa o iyilik kendisine dir. Oruç tutmanız, eğer bilerseniz sizin için hayırlıdır"**(9) ayeti ile iki temel prensibi insanlara bildiriyor. Birincisi, farz kılınan bir ibadeti yerine getirmekte zorlanan kişilere belli kolaylıklar getirilmiştir. Dolayısıyla Allah kullarını güçleri ölçüsünde sorumlu tutmuştur. İkincisi, Allah'a ibadet görevini yerine getiremeyen bir insan ihtiyaç sahibi birine yardım etmek suretiyle o ibadeti yapmış sayılıyor. Bunun en güzel örneği oruç ibadetindedir. Sürekli hastalık veya yaşlılık sebebiyle oruç ibadetini yerine getiremeyen bir müslüman; her bir oruç için, ayette açıklandığı gibi, ihtiyaç sahibi bir müslümanın bir günlük yiyeceğini karşılayacak ölçüde fidye verir.

Oruç ibadeti insana, sahip olduğu nimetin kıymetini bilmeyi öğ-

retir. Ağustos ayının sıcak ve uzun günlerinde tutulan oruç, bir bardak suyun insan hayatı için ne kadar büyük bir nimet olduğunu fark etmeye ve düşünmeye yardımcı olur. Böylece, başta yiyecek ve içeceklerin israf edilmemesini emreden ayet ve hadislerin ne kadar önemli buyruklar olduğunu anlamış olur. Oruçlu, yiyecek yemeği ve içecek suyu bulunmayan insanların duygularını, kısa süreli de olsa, yaşayarak anlama imkânına kavuşur. Sonra da belki aklına gelirse, Hz. Peygamber'in şu iki hadisinin mesajını yaşayarak algılamış olur. Sahabeden biri Hz. Peygamber'e "Ey Allah'ın elçisi hangi amel daha faziletlidir" diye sorar? Hz. Peygamber, "Yemek yedirmen, tanıdık-tanımadık ayırımı yapmadan insanlara selâm vermen dir" buyurur.(10)

Yine Hz. Peygamber'in; **"Kıyafeti olmayan bir Müslümanı giydirene Allah cennet elbiselerinden giydirir. Aç olan bir Müslümana yemek yedirene Allah cennet meyvelerinden yedirir. Susuz bir müslümana su verene Allah cennet içeceklerinden içirir."**(11) hadisinin gereğini yapmaktan mutluluk duyar. Ayrıca Hz. Peygamber'in **"Allah üç gurup insanın yüzüne bakmaz: Yanında ihtiyacından fazla su bulunduğu halde yolcuya su vermeyen kimse. ..."**(12)

hadisindeki mesajı çok daha iyi kavramış olur.

Sosyal hayatta birlikte yaşanan insanlara yardımcı olmak bir müslüman için en güzel erdemdir. Zarar vermemek ise mutlaka yerine getirilmesi gereken bir yükümlülüktür. Ramazan ayında ibadetlerini en yoğun yaşayan müslüman, aynı zamanda başta insanlar olmak üzere bütün canlılara karşı iyilik ve merhametin de en yoğun halini yaşmalıdır. Bunun aksine zarar verme veya kötülük yapmayı asla düşünmemelidir.

Allah'a ibadetindeki samimiyet ve ihlâsını insan ilişkilerine de yansıtması gerektiği hususunda Hz. Peygamber'in; **"Her kim yalan söylemeyi, yalanla iş yapmayı ve insanlara karşı kaba ve kırıcı davranışları bırakmıyorsa, onun yemesini içmesini terketmesine Allah'ın ihtiyacı yoktur"**(13) hadisini unutmamalıdır. Oruç ibadeti helal olanı bile belli bir süre ibadet maksatlı yapmamak iken, haram olanı yapmak bir müslümanın değer yargıları ile bağdaşamaz.

Genel anlamda ibadet, özel anlamda oruç, insanı günlük hayatta doğru ve ahlâkî olmayan şeylerden alıkoymasına gerekir. Hz. Peygamber şöyle buyurur: **"Oruç kalkandır. Sizden birisi oruca başlamışken orucunu bozacak şey yapmasın ve**

başkalarına karşı kaba davranmasın. Şayet birisi onunla kavga etmeye veya söz dalaşına girerse 'ben oruçluyum' desin."(14)

Müslüman oruç ibadetini yerine getirirken ağzından bir şey girmemesine dikkat ettiği gibi, başkalarını üzerek, topluma veya çevreye zarar verecek kötü sözlerin ağzından çıkmamasına da dikkat etmek durumundadır. Hz. Peygamber, bazen insanları hata yapma riskinin yüksek olduğu durumlarda daha bir hassasiyetle uyarmaktadır.

Ramazan ayı ve oruç ibadeti mü'minlerin iyilik duygularının daha yoğun yaşandığı zamanlardır. Ama aynı zamanda açlık duygusu bazen insanların sınırlarını kontrol edememesine de yol açabilir. Kişinin ağzından çıkacak olumsuz bir söz uzun süre uğraşıp kazandığı bir kalbi kırmasına ve bir dostunu kaybetmesine sebep olabilir. Yukarıdaki hadis-i şerifte geçen **"vela yechel"** sözü **"kaba davranmanın"** diye çevrildi. Çünkü cahillik her zaman bilgisizlik değil, karşısındakinin haklarını gözetmeyen, saygısız, kaba ve çirkin davranışlardır. Bu da nezaket sahibi olan bir müslümana yakışmaz.

Ramazan ayı sonunda oruç ibadetinin sayısız mükâfatını kazanarak çıkmak yerine, insanlara karşı olumsuz davranışlar sebebiyle

Hz. Peygamber'in, **"Nice oruç tutanlar var ki açlıktan başka, nice gece namazı kılanlar var ki uykusuzluktan başka bir şey elde edemezler"**(15) uyarısına muhatap olunabilir.

Ramazan ayı oruç ibadeti dâhil birçok özelliği ve güzelliği bünyesinde bulunduran önemli bir zaman dilimidir. Allah'a ibadetler açısından yoğunluğu kadar insan ilişkilerinde sevgi, saygı, yardımlaşma ve dayanışma duygularının da yoğun yaşandığı bir aydır. Bir tarafta Allah'a kulluk görevi en samimi bir şekilde yerine getirilirken, öte yandan iyilik yapmak ve kötülüklerden sakınmak suretiyle sosyal hayata en güzel katkılar sağlanmış olmaktadır.

Dipnotlar:

- 1.Enbiya, 21/107.
2. Ahzab, 33/40.
- 3.Mâide, 5/3.
- 4.Ahzab, 33/21.
- 5.Ahmed b. Habel, *Müsned*, II, 297.
- 6.Buhârî, *Savm*, 2, II, 670; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, II, 281.
- 7.Buhârî, *İman* 40, I, 31; Nesâî, *Sünen, Bey'at*, 31, VII, 156-157.
- 8.Bakara, 2/183
- 9.Bakara, 2/183-184.
- 10.Müslim, *İman*, 63, I, 65.
- 11.Ebu Davud, *Zekat* 42, r.1682, II, 130.
- 12.Buhârî, *el-Musâkât*, 6; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, II, 253.
- 13.Buhârî, *Savm*, 8; *Edeb*, 51; Ebû Davud, *Savm*, 25; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, II, 452, 505.
- 14.Buhârî, *Savm*, 2; Müslim, *Siyam* 163, II, 807.
- 15.Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, II, 441; İbn Mace, *Siyam*, 21, I, 539.

Akın KARADENİZ

TÜDEF (Tüm Din Eğitimcileri Federasyonu) Genel Başkanı

BATIL İNANÇLAR ve ATALAR DİNİ

Batıl inançlar ve hurafeler; ilk çağlardan beri her toplumdan cahil ve tutucu insanların dinin bir parçasıymış gibi telakki ettiği fakat Kur'ân'ın ruhuna, akla, mantığa ve bilimsel gerçeklere aykırı inanç ve davranış biçimleridir.

Batıl inançları iki ana başlıkta toplayabiliriz:

1. Müslümanların İtikadına Zarar Veren Batıl İnançlar

Türbelerden- şeyhlerden medet ummak, şeyhlerden- sözüm ona gavslardan tövbe almak, türbelerde yapılan duaların daha makbul olduğuna inanmak, muska taşıyarak kaza ve belalardan korunacağına inanmak, hastalıkların şifasını doktora, tıpta, bilimde yani sünnetullahta aramayı terk edip din taciri hoca müsveddelerinin yazdıkları muskalarda aramak, kabirlerde mum yakmak, bir dilekte bulunarak ağaçlara veya türbelere çaput bağlamak, büyücüleri ve falcıları takip etmek, uğur ve uğursuzluğa inanmak ve benzeri batıl inançlar müminin imanında derin yaralar açar ve o imana leke, pislik ve şirk bulaştırır. Bilindiği gibi Kur'ân'ın özü Tevhid, Tevhidin özü ise **'Lâ ilâhe illallâh'tır.**

Lâ ilâhe illallâh ifadesi ise bize önce Allah'tan gayri bütün ilahları, batıl inançları ve hurafeleri reddetmeyi ve akabinde Fatıha sûresinde de **'İyyâke na'budu ve İyyâke neste'in'** ifadesiyle belirtildiği üzere **yalnızca Allah'a kul olmayı ve yalnızca Allah'tan yardım dilemeyi** öğretir. Günde kırk defa namazlarında Fatıha Sûresinin bu âyetlerini okumasına rağmen bu âyetlerin manasından bihaber yaşayıp türbelerden, şeyhlerden ve sözüm ona gavslardan himmet bekleyen, medet uman ve yardım dilenen aklını kullanmaktan aciz, gaflet, dalalet ve şirk bataklığına düşmüş Müslümanların sayısının oldukça fazla olması bugün İslâm Dünyası üzerinden rahmet-i İlahiyenin bu denli uzak olmasının en mühim sebeplerinden birisidir.

Türbelerden, şeyhlerden medet ummak, türbelerde yapılan duaların daha makbul olduğuna inanmak, dilek tutarak türbelere çaput bağlamak gibi batıl inanışların en yoğun görüldüğü zaman dilimi ise maalesef Ramazan ayıdır. **"Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmannın açık delilleri olarak Kur'ân'ın indirildiği aydır..."**(1) âyetinin de ifade ettiği üzere Kur'ân-ı Hakîm'in bu ay içerisinde indirilmiş olması Ramazan Ayının **'Oruç Ayı'** olmasının yanı sıra bir de **'Kur'ân Ayı'** olarak nitelendirilmesine vesile olmuştur. Kur'ân'ın en temel prensibi ve ilkesi olan **'Tevhid'**e aykırı uygulamaların ise Kur'ân ayı olan Ramazan ayında daha da yoğunlaşması Gadâb-ı İlahiyeyi celbedecek bir durumdur. Ramazan ayında Müslümanlar hatimler yaparak, Mukabeleler okuyarak bolca Kur'ân ile meşgul olmaktadır.

Ama maalesef bu meşguliyet büyük ölçüde Kur'ân'ın lafzı ile sınırlı kalmakta birçok Müslüman defalarca lafzını okudukları Kur'ân'ın manasına, mealine dönüp bakmadıkları, anlamı üzerine tefekkür etmedikleri için Kitab-ı Mübin'den gerçek anlamda istifade edememekte ve din diye hurafeler ve batıl inanışlar bataklığına saplanmaktadır.

2. İslâm Ülkelerinin Geri Kalmasına Neden Olan Batıl İnançlar

'İki akçe bir avuçta bulunmaz' 'bir hırka, bir lokma kâfidir' 'dünyada mutlu olan, ahirette mutlu olamaz' tarzı İslâm'la hiçbir alakası olmayan batıl inanışlar ise İslâm ülkelerinin bilimde, teknikte, ekonomide, sanatta geri kalmasına sebebiyet vermiştir. Bugün İslâm Dünyasının geri kalmasının iki önemli nedeni olan cehalet ve fakirliğin arkasında yatan temel sebep yine din diye inanılan batıl inançlardır. Batıl inançlar bataklığına düşmüş toplumlar, her türlü yenilik ve gelişme karşısında tavır alırlar. Yine Resme, müziğe, sinemaya, tiyatroya, spora din adı altında haram damgalarının vurulması ve bu alanlardan Müslümanların tecrit edilmesi batıl inanışların neticesidir.

Evet, bugün İslâm Dünyasının dünyada arzu edilen noktalarda olmayışının en önemli sebebi batıl inanışların, hurafelerin din telakki edilmesidir.

Bozkurt'un da dediği gibi **"Yaşanan din gerçek İslâm'a, Kur'ân'ın ve sünnetin bize aktardığı Kur'ân İslâmı (Hanif İslâm) ise, din iki cihanda mutluluk ve huzurdur. Ancak din Allah'ın gönderdiği saf din değil de, hurafelerle, batıl**

inançlarla tahrif olmuş inançlar topluluğu ise, o zaman din afyondur. İnsanları dünyada da ahirette de rezil ve perişan eder."(2)

Batıl inanışlar ve hurafeler insanların iç dünyalarında büyük bir yüküdür, insanları psikolojik olarak yorar ve insanlarda zaman zaman ruhsal sıkıntılara da sebebiyet verir. Kur'ân'ın mantığına ve ruhuna aykırı olan tüm inanışları kökten reddetmek insanı rahatlatır ve böylece insan ağırlıklarından kurtularak psikolojikmen huzura kavuşur. Eğer bir inanış kaynağını vahiyden almıyorsa, direk veya dolaylı olarak Kur'ân'a dayanmıyorsa veya o inanışın bilimsel bir temeli yoksa hiç tereddüt etmeden o inanış reddedilmelidir.

Batıl inançlar bilgi eksikliğinden ve cehaletten kaynaklanmaktadır. İmam-ı Âzam Ebû Hanife'nin de dediği gibi, 'İslâm'ın dostu ilim, düşmanı cehalettir.' Hz. Peygamber de **"Allah ilmi (verdikten sonra), insanların (kalbinden) zorla sökülmaz. Fakat ilmi, ulemayı kabzetmek suretiyle alır. Ulema kabzedilir, öyle ki, tek bir âlim kalmaz. Halk da cahilleri kendine reis yapar. Bunlara meseleler sorulur, onlar da ilme dayanmaksızın (kendi reyleriyle) fetva verirler, böylece hem kendilerini hem de başkalarını dalâlete sürüklerler."**(3) hadisi ile bu gerçeğin altını çizmiştir.

İslâm adına ortaya atılıp, ancak Kur'ân'da hiçbir şekilde yeri olmayan batıl inanç ve uygulamaların en önemli kaynağı ise **'atalar dini'**dir. Maalesef her asırda olduğu gibi bugün de batıl inanışlar ve hurafeler çoğunlukla

atalardan sonraki nesillere aktarılmış kötü bir mirastır. Bozkurt'un da dediği gibi "Din-i mübin-i İslâm ve O'nun temelini oluşturan Kur'ân yüzyıllar geçtikçe Müslümanların gündeminden uzaklaşmış; Kur'ân'ın altın hakikatlerinin yerini gelenekler, görenekler, âdetler ve batıl inançlar almıştır."⁽⁴⁾

"Onlara, 'Allah'ın indirdiğine uyun!' denildiğinde, 'Hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz (yola/dine) uyarız!' derler. Peki ya ataları bir şey anlamayan, doğru yolu bulamayan kimseler olsalar da mı?"⁽⁵⁾ ve "Kendilerine, 'Allah'ın indirdiğine uyun' denildiği zaman, 'Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız' derler. Şeytan, kendilerini cehennem azabına çağırıyor olsa da mı?"⁽⁶⁾ gibi âyetlerdeki 'atalar dini' ifadesiyle kişinin doğmuş olduğu toplumun ve en temelde ailesinin uygulamakta olduğu Kur'ân dışı örf, âdet ve geleneklere dayanan bir din kastedilmektedir. İnsanların birçoğu içinde doğmuş olduğu inançları kesin doğru kabul etmekte ve onların doğruluğundan en ufak bir şüphe duymamaktadır. Bu âyetlerde atalardan gelen her şeyi peşinen doğru kabul etmenin yanlış olduğu ve bu yanlış düşüncelerin şeytanın oyununa aldanarak cehennem azabını tercih ettikleri vurgulanmaktadır. 'Atalar dini' her aşırıda olduğu gibi bilim, teknoloji ve akıl çağı olan günümüzde dahi maalesef hükümünü sürdürmektedir. Yukarıda zikredilen türbelerden, şeyhlerden medet ummak, muska taşımak, büyücülere ve

falcıları takip etmek, uğur ve uğursuzluğa inanmak gibi yüzlerce batıl inanç 'atalar dini' kaynaklıdır.

"Dediler ki: Bizi atalarımızı üzerinde bulduğumuz yoldan döndürüyorsunuz de yeryüzünde hâkimiyet (devlet) ikinizin (Hz. Musa ve Hz. Hârûn) eline geçsin diye mi bize geldin? Biz ikinize de inanmıyoruz."⁽⁷⁾ âyetinden de anlıyoruz ki bağınaz ve tutucu insanlarda atalara bağlılık o kadar güçlüdür ki, ataların yolunun yanlış olduğunu göstermeye çalışan kişileri dahi kendilerine düşman kabul ederler. Peygamberlerin tarih boyunca yaptıkları tebliğlerde karşılaştıkları en büyük sorunlardan biri, insanların 'atalar dini'ne bağlılıkları sebebiyle ilahi vahye dayalı dini benimsemek yerine batıl inançlara körü körüne bağlanmaları olmuştur. Peygamberlerin büyük bir kısmı gönderildikleri kavimler tarafından atalarının dinlerini yıkmaya çalışılmakla itham edilerek birçok tehdiye, psikolojik ve fizyolojik baskı ve zulme maruz kalmıştır.

İnsanların atalarından devraldıkları batıl inançlara sınırsız sarılmalarının belli başlı sebepleri vardır. Bunlardan birincisi; cahiliye taassubu ve asabiyesi gereğince, atalara kutsallık atfedilmesi ve bunun neticesinde de atalara duyulan güven ve sadakat duygusudur.

İkincisi; özellikle ataların dinine bağlılığın yaygın olduğu toplumlarda bazı insanlar toplumun ayıplamasından ve kınamasından korktukları için atalarının yolunu takip etmektedir.

Üçüncüsü; atalardan devralınan inanışların doğruluklarını sorgulayıp araştırmanın bir ceht ve gayret gerektirmesi, insanların çoğunun da böyle bir zahmete katlanmayıp kolaycılığı ve tembelliği tercih etmeleridir.

"Onlar bir kötülük yaptıkları zaman: 'Atalarımızı bu yolda bulduk. Allah da bize bunu emretti' derler. De ki: Allah kötülüğü emretmez. Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz."⁽⁸⁾ âyetinden de anlaşılıyor ki 'ataların dini'ne uyan insanlar yaşadıkları batıl inançları Allah'ın emrettiğini söyleyebilecek kadar cehalet bataklığına batmış insanlardır.

Dördüncüsü; özellikle toplumların nüfuz sahibi zenginlerinin atalar dinine dayalı statükunun kendilerine sağladığı rant, iktidar ve çeşitli imkânları korumayı sürdürme hesabıdır.

"...Biz senden önce hiçbir memlekete bir uyarıcı göndermedik ki, oranın şımarık zenginleri, 'Şüphesiz biz atalarımızı bir din üzerinde bulduk. Biz de elbette onların izlerinden gitmekteyiz' demiş olsanızlar. (Resûl) 'Ben size, atalarınızı üzerinde bulduğunuz dinden daha doğrusunu getirmiş olsam da mı?' dedi. Onlar; 'Biz kesinlikle sizinle gönderilen şeyi inkâr ediyoruz' dediler."⁽⁹⁾ âyetleri de bu hakikati ortaya koymaktadır.

"Bir gün İbrahim, babasına ve kavmine şöyle dedi: 'Bu heykeller ne ki, onlara bağlanıp duruyorsunuz?' Dediler ki: 'Biz bildik bileli atalarımızı

onlara kul olurlar.' Dedi ki: 'Hem siz hem atalarınız, gerçekten, açıkça yoldan çıkmışsınız.'⁽¹⁰⁾ âyetlerinde bahsi geçen Hz. İbrahim'in kavmine karşı olan Tevhid mücadelesi aynı zamanda putlar üzerinden rant sağlayan yerleşik düzene karşı bir mücadeledir. Râzî'ye göre bu âyette "Hz. İbrahim onlara, 'Andolsun, siz de, atalarınız da, apaçık bir sapıklık içindediniz' şeklinde cevap vererek batılın, kendisine tutunanların çok olması sebebiyle hakka dönüşmeyeceğini beyan etmiştir."⁽¹¹⁾

"Yüzlerinin ateşte bir yandan bir yana döndürüleceği gün, 'Keşke Allah'a ve Resûl'e itaat etseydik' diyecekler. Yine şöyle diyecekler: 'Ey Rabbimiz! Biz önderlerimize ve büyüklerimize itaat ettik de bizi yoldan saptırdılar. Ey Rabbimiz! Onlara iki kat azap ver ve onları büyük bir lânete uğrat.'⁽¹²⁾ âyetlerinde belirtilen acı son ve pişmanlık Kur'ân'ın anlattığı Tevhid dinine değil de 'atalar dini'ne tabi olanların sonu olacaktır.

Müslümanlar Kur'ân merkezli bir din anlayışını benimsedikleri dönemlerde dünyaya hükmetmişler; batıl inanışlara müptela oldukları ve atalar dinine tabi oldukları dönemlerde ise gerilemişlerdir. Batıl inançlara ve

atalar dinine rağbeti önlemek için her şeyden evvel dinin, İslâm'ın temel kaynağı olan Kur'ân'dan ehil kimselerce insanlara anlatılması gerekmektedir. Din-i Mübin-i İslâm'ı tebliğ edecek olan için ehli ilim erbabı da Kur'ân'ın muhkem âyetlerini 'Kur'ân'ın müteşabih âyetleri', 'Sahih Sünnet' ve 'Akıl' ile açıklayarak insanlara Kur'ân merkezli bir din anlatabilmenin gayreti içerisinde olmalıdır.

"Şüphesiz bu Kur'ân en doğru ve en sağlam yola ulaştırır."⁽¹³⁾ ve "Şüphesiz size Allah'tan bir nûr ve apaçık bir kitap yani Kur'ân gelmiştir. Allah, rızasını arayana Kur'ân ile kurtuluş yollarına ulaştırır ve onları kendi izniyle karanlıklardan aydınlığa çıkarıp dosdoğru bir yola götürür."⁽¹⁴⁾ gibi onlarca âyete istinaden diyebiliriz ki; Kur'ân kendisine yönelenleri en sağlam yola hidayet ederek şirkin, batıl inançların, cehaletin ve fakirliğin karanlıklarından Tevhid'in, bilimin ve refahın aydınlığına ulaştıracaktır.

Kur'ân'ın 'De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri öğüt alırlar.'⁽¹⁵⁾ âyetinin rehberliğinde Müslümanlar ilme ve bilime önem vermeli, doğru ve sağlıklı bir din eğitimi almalı ve bu

sayede de batıl inançlar ve hurafeler bataklığından korunmalıdır. Aksi takdirde "Allah aklını kullanmayanları pisliğe gömer."⁽¹⁶⁾ âyeti mucibince Müslümanlar Kur'ân'ın usul ve esasları ile rotasını belirleyen akli kullanmadıkça şirk, cehalet ve fakirlik bataklıklarından kurtulamayacaktır.

Unutulmamalıdır ki; İslâm Dünyasının yeniden bilim, teknikte, sanatta, ekonomide vb. hayatın tüm ünitelerinde zirvelere çıkması ancak ve ancak Müslümanların batıl inançlar ve hurafelerden kurtulup atalar dininden yüz çevirerek Kur'ân ve Asr-ı Saadet İslâm'ına yani Hanif İslâm'a tekrar dönmesi ile mümkün olacaktır.

Dipnotlar:

1. Bakara Sûresi; 2/185
2. M. İlyas Bozkurt, Mukaddime, s.129
3. Buhari, İlim 34, Müslim, İlim, 13
4. M. İlyas BOZKURT, Mukaddime, Sf:74
5. Bakara Sûresi; 2/170
6. Lokman Sûresi; 31/21
7. Yûnus Sûresi; 10/78
8. Arâf Sûresi; 7/28
9. Zuhrûf Sûresi; 43/23,24
10. Enbiyâ Sûresi; 21/52,53,54
11. Fahrüddin Er-Râzî, Tefsir-i Kebir, Akçağ Yayınları: 16/159-160
12. Ahzâb Sûresi; 33/66,67,68
13. İsrâ Sûresi; 17/9
14. Mâide Sûresi; 5/15,16
15. Zümer Sûresi; 39/9
16. Yûnus Sûresi; 10/100

BUGÜN BAYRAM... ERKEN KALKIN ÇOCUKLAR

Prof. Dr. Ali KÖSE

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı

“Bugün bayram erken kalkın çocuklar” melodisini ezberletmişti bize Barış Manço yıllar önce. Evet, öyle yapacağız bugün. Erken kalkıp yol alacağız. Belki yıl boyu hiç uğramadığımız mahalle camisine doğru. Öyle demiş 100 yaşına merdiven dayayan Bektaşî âhiret hesabı yaparken: “Yılda iki kere camiye gittim. 100 yılda 200 eder. Cennete ben gitmeyeceğim de kim gidecek!” Eyvallah, Bektaşî de bizim, sofusu da...

İşte şimdi Bayram namazındayız. Sofusuyla Bektaşî'siyle. Aynı kubbede, aynı kiblede, aynı Allah'a yakarıyoruz. Belki yıl boyu selamlaşmadığımız komşumuzla tokalaşyoruz. İmam Efendi “bayramı fırsat bilin, dargınlar barışın, içinizdeki öfkeleri dindirir”, diyor. Sosyal barışın kontratını yapıyoruz sanki Bayram namazında. İtri'nin şaheser bestesiyle Tekbir getirirken Yahya Kemal'i hatırlayacağız. **Süleymaniye'de Bayram Sabahı** diye yazmıştı büyük şair. Mimar Sinan'ın şaheserinden seslenmişti bize. “*Artarak gönlümün aydınlığı her saniyede, bir mehabetli sabah oldu Süleymaniye'de*” diyordu nazma aktarırken iç dünyasını. Müzikte, şüirde, mimaride atalarımızı hatırlayacağız. Mimar Sinan, İtri ve Yahya Kemal'le buluşacağız bu bayram sabahında. Ve hep birlikte çıkacağız cami avlusundan ertelenen sevgileri sergilemek üzere.

Birazdan büyüklerimize gideceğiz. Bir gün önce de merhum büyüklerimize gitmiştik. Kaliforniyalı bir antropolog gelmişti Türkiye'ye yıllar önce. Glenn Yocum'du adı. Burdur'un iki köyünde Ramazan'ı yaşamış, makale yazmıştı. Adını da **Easter Ramazan** koymuştu. Katılımcı gözlem yapmıştı. 30 Ramazan oruç tutmuş, teravih kılmıştı. Ramazan'ı yaşayarak yazmıştı makalesini. Ondan öğrenmiştim neden mezarlığa arife günü gittiğimizi. Yaşlılarımızı sıraya koyuyormuşuz meğer. Ölülerimiz daha yaşlı olduğu için önce onlardan baş-

lıyormuşuz bayramlaşmaya. Siz bizi bırakıp gittiniz ama biz sizi bırakmadık, diyormuşuz onlara. Ne güzel bir âdet bu. Siz büyüklerimizi unutmadık diyen. Ölüsüyle, dirisiyle varlığı bir bütün gören.

İşte birazdan sıra çocuklarımıza gelecek. El öpecekler, elimizi cebimize götürmemizi bekleyecekler. “Bazen parlak jelâtinli şeker, bazen avuca konan bozukluktu ama unutmak ki her sefer, sevgi kokulu bir çocukluktu” diyecekler. Bazen de okşanan bir başla yetinecekler. Ama bayramı onlar yaşayacaklar en güzelinden, kirlenmemiş dünyalarında... Kimi şeker toplayacak kapı kapı dolaşıp, kimi bahşiş devşiren Ramazan davulcusunun peşine takılacak. Sevinecekler, çünkü bayram sevinç demek. Farsça bezrâm kelimesini bayram yapmışız diyor Kaşgarlı Mahmut. Sevinç ve eğlence günü, yiyip içme günü anlamına geliyormuş bezrâm. Yiyip içeceğiz elbette. Çünkü haramların helal olduğu gün bugün. Açlık ve cinsellik içgüdülerimizi ıslah ettik 30 gün. Bu içgüdülerini kontrol edenin diğer içgüdülerini de kontrol edeceğimizi öğrendik. Nefsimizi, irademizi terbiye ettik aslında. Her gece Rabbe söz verdik sahurda: Senin için oruç tutacağım, diye. Ama Rab'den de söz aldık “Orucun mükâfatını Ben vereceğim!” diye.

Berber yaptık bu işi. Hep birlikte imsak, hep birlikte iftar yaptık. Maden ve manen temizlendiğimizi hissettik. Sadakalarımızı, zekâtlarımızı verdik. Sosyal dayanışmanın en

fonksiyonel örneklerini sergiledik. “Merhaba” diye karşıladık, “Elveda” diye uğurladık Şehr-i Ramazan'ı. Ama “hoş geldin mübarek 11 aylar” diye muziplik yapmadan da edemedik onu uğurlarken. Ama hep inandık Ramazan'ın “**evvelinin rahmet, ortasının mağfiret, sonunun kurtuluş**” olduğuna. “Ramazan dolayısıyla kapalıyız” yazdı meyhanecimiz dahi kapıya. Hazreti Peygamber'in “her milletin bir bayramı vardır, bu da bizim bayramımızdır” dediği güne girdik hep birlikte. Ertelenen sevgileri tezahür ettirmeye azm-ü cezm-ü kast eyledik. “Bayram gelmiş neyime, Anam anam garibem, Kan damlar yüregime, Anam anam garibem” diyen garibimi de unutmadık o günde. Ne mutlu unutmayan ve unutulmayanlara.

Hayatı bir güne benzetir İsviçreli psikolog Carl Gustav Jung. Sabah gün doğar biz de doğarız. Akşam gün batar biz de ebediyete uzanırız. Biz de bayram gününü bir ömre benzetebiliriz Jung gibi. Barış Manço'nun şarkısıyla başlasak güne, erken kalksak çocuklar gibi, gün doğarken. Öyle bir bayram yaşasak ve sonsuza uçsak gün batarken. “Bütün dünya buna inansa... Hayat bayram olsa; insanlar el ele tutuşsa... Uzansak sonsuza” şarkısını söylesek hep birlikte. Bayramı kurtuluş günü yapsak. Alvarlı Efe Hazretleri'nin dediği gibi “Bayram o bayram olur” sırrına ersek. Her günü bayram etsek. Bayram gelmiş neyime, demesek.

RAMAZAN AYI VE KUR'ÂN-I KERİM

Prof. Dr. Mefail HIZLI

(Bursa) Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Şüphe edilemez bir gerçektir ki, İslâm medeniyeti bir “tevhid” medeniyetidir, yani bütün inanç sisteminin temelinde “tevhid”in yansımaları görülür. Kur’ân-ı Kerim’de bütün detaylarıyla işlenen bu inanç, günlük hayatımızda, aile yapımızda, ibadetlerimizde, sosyal ilişkilerde, ticaret hayatımızda, kısacası aldığımız her nefeste kendini yoğun olarak hissettirir. İçinde bulunduğumuz Ramazan ayı da medeniyetimizin bu özelliğinden nasibini fazlasıyla almıştır.

Birçok sebebe bağlı olarak Ramazan, “ayların sultanı” olarak kabul edilmiştir. Her mümin özellikle bu aya erişmek ve sağlık, sıhhat içinde, ibadetlerini daha da yoğunlaştırarak gönül huzuruyla oruç tutmanın heyecanını hissetmeyi ister. Bu ayı diğerlerine göre daha özgün, daha bereketli ve daha özlenir kılan sadece hiç şüphesiz oruç ibadeti değildir. Özellikle her Müslüman “bin aydan değerli” olan ve “bir ömre bedel” sayılan “Kadir Gecesi”nin gönüllere şifa veren maneviyatını ve ulvî derinliğini yaşamayı sabırsızlıkla bekler. Ancak Ramazan ayını diğerlerinden ayıran en önemli niteliğin tek başına bu gece olmadığı da açıktır.

Kadir gecesinin İslâm dünyasında böylesi bir manevi boyutta algılanmasının temel sebebinin Hz. Allah tarafından insanlığa hidayet kaynağı olarak gönderilen Kur’ân-ı Kerim olduğu tartışmasızdır. Yüce Mevlâ’mızın yarattığı kullarına hidayet kaynağı olarak ihsan ettiği bu Yüce Kur’ân, Sevgili Peygamberimize Ramazan ayının müstesna gecesi olan Kadir gecesinde inzal edilmiştir. Mekke’de iken indirilen ve bu geceden, onun faziletinden, o gecede meleklerin yeryüzüne inişinden bahseden Kadir suresinin meâlini önce bir hatırlayalım:

“Biz onu (Kur’ân’ı) Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin ne olduğunu sen bilir misin? Kadir gecesi, bin aydan hayırlıdır. O gecede, Rablerinin izniyle melekler ve Ruh (Cebrail), her iş için iner dururlar. O gece, esenlik doludur, ta fecrin doğuşuna kadar.” (1)

Önemle belirtmeliyiz ki, daha önceden böyle bir adla anılan gece yok iken bu muazzam kitabın indirilmesi sebebiyle geceye “Kadir” denilmiş ve bu durum aynı adı taşıyan bir sureyle açıklığa kavuşturulmuştur. Şöyle de düşünülebilir: İnanmaları ve doğru yolu bulmaları için insanların kalplerine indirilen Kur’ân-ı Kerim, indiği kişiyi, indiği geceyi, indiği yeri ve zaman dilimini mukaddes kılmıştır. Bize de düşen bu yüce kitabın mesajları doğrultusunda kalplerimizi, gönüllerimizi, vicdanlarımızı, inançlarımızı, değerlerimizi ve hayatımızı tertemiz ve aydınlık hale getirmek olmalıdır.

Rahmet ve mağfiret ayı olan Ramazan’da tutulacak her orucu, öncelikle Allah’ın bir emri olarak yerine getirdiğimiz son derece açıktır. Ancak bu oruç, bir bakıma barış, huzur, mutluluk, güven, birlik-beraberlik ve kardeşlik anlayışını en üst düzeyde inananlarına telkin eden Kur’ân’ın bize indirilmiş olmasından ötürü Rabbimize karşı bir “teşekkür” ifadesi de olacaktır.

Aziz Kur’ân, bu mübarek ayda ve Kadir gecesinde, insanlığın üzerinde kıyamete kadar ışığı ve etkisi asla azalmayacak bir güneş gibi doğmuştur. Onun bir oruç ayında inmiş olması, kutsal kitabımıza bu ayda daha çok ilgi ve özen göstermemiz gerektiğini de işaret ediyor.

Yüce Kur’ân’ın ilk ayetlerinin inmeye başladığı mübarek gece, aynı zamanda Hz. Muhammed (as)’in peygamberliğinin tescil edildiği vakti de ifade etmektedir. Artık Sevgili Peygamberimiz, Yüce Allah’ın son peygamberi olarak mukaddes ve son derece ağır bir görevi yüklenmiş bulunuyordu. İşte bu özelliği ile Ramazan ayı, ayrıca bütün acziyet ve yetersizliğimize rağmen bize, Efendimize ümmet olma bahtiyarlığının tanındığı seçkin bir iklimin adıdır.

Kur’ân’ı en iyi anlayan, hayatına tatbik etmesi sebebiyle en güzel örnek olan ve bütün hayatını bu yüce mesaja ve sahibine adayan Hz. Peygamber, ümmetine ve kurtuluşu arayan bütün insanlığa kılavuz, rehber ve örnek olmuş ve olmaya da devam ediyor.

Bu bağışlanma ve arınma ayında tutulacak oruçlarla oluşacak muhteşem manevi atmosferde Rabbimizin bize gönderdiği mesaj üzerinde yoğunlaşacağımız Kur’ân-ı Kerim okumaları daha büyük bir anlam

kazanacak, bu kitabı, hayatının ek-seni haline getiren Sevgili Peygamberimizi ve öğretisini daha iyi irdeleme fırsatı bulacağız. Hatta Yüce Kur'an ile onun formatladığı Hz. Peygamber'i ve sünnetini bir bütün halinde ele aldığımızda İslâm medeniyetinin temel ve birbirinden ayrılmaz referansları hakkında daha sağlıklı bilgilere ulaşma imkânı bulacağız.

Kur'an-ı Kerim'i bize müjdeleyen Peygamber Efendimiz, onu hayatının merkezi yaptı ve öznesi haline getirdi. Aldığı her nefeste bu yüce kitap vardı. O'nun Kur'an'ı okuması sadece kelimelerle sınırlı değildi. Her bir mesaj O'nun günlük hayatına, düşüncelerine yansıyor ve onu hep diri tutuyordu. Adeta Kur'an'la yatıp kalkan, nihâi kurtuluşun onda olduğunu bilen Peygamberimiz, manevi dirilişin bütün kodlarının ve ipuçlarının bu kitapta bulunduğunu ifade ediyordu. Yüce Allah, bu konuyla ilgili şöyle buyurur:

"Ey iman edenler! Size hayat verecek şeylere davet ettikleri zaman Allah ve Rasûlü'ne uyunuz. Biliniz ki Allah, kişi ile onun kalbi arasına girer ve siz mutlaka O'nun huzurunda toplanacaksınız" (2)

Bu diriltici ve ruha canlılık veren özelliği ile Kur'an, indirilmiş olduğu ay olan Ramazan'da Sevgili Peygamberimiz tarafından diğer zamanlardan daha fazla ve bir itina içinde

okunmuştur. Bilindiği gibi Peygamberimiz Ramazan ayında diğer aylardan daha çok Kur'an-ı Kerim'le ilgilenirdi. Vahiy meleği Cebrâil'in (as), bu ayın her gecesinde Peygamberimizle buluşup karşılıklı olarak Kur'an okudukları Hz. Fâtıma validemizden gelen bir rivayetten haber alınmaktadır. O'nun aktarımıyla Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: **"Cebrâil (as) her yıl Kur'an-ı Kerim'i benimle mukabele ederdi. Bu sene iki defa mukabele etti. Öyle sanıyorum ki ölümüm yaklaşmıştır" (3)**

Ashâb-ı Kirâm da Ramazan ayında farklı bir manevi havaya bürünürdü. Hafız olan sahabiler Kur'an-ı Kerim'i hatmeder, olmayanlar ise ezberledikleri sureleri okurlardı. İmam-ı Âzam Ebû Hanife'nin de Ramazan ayında gecelerini Kur'an-ı Kerim'i okumakla değerlendirdiği bilinmektedir. Günümüzde Ramazan ayı boyunca ülkemizdeki camilerde mukabele okunması ve evlerimizde Kur'an-ı Kerim'in hatmedilmesine gayret gösterilmesinin temelinde Peygamberimiz döneminde ve sonrasında bu güzel uygulamaların yattığı söylenebilir.

Yüce Allah tarafından insanlık için gönderilmiş son uyarı ve son çağrının adı olan Aziz Kur'an'ın feyzi, bereketi ve nurundan -her zaman ve her mekânda geçerli olmakla birlikte- istifade edebileceğimiz en güzel iklimin Ramazan

ayı olduğu kuşkusuzdur. Bilelim ki, Kur'an hayatımızın öznesi, anlamı ve kısacası her şeyidir.

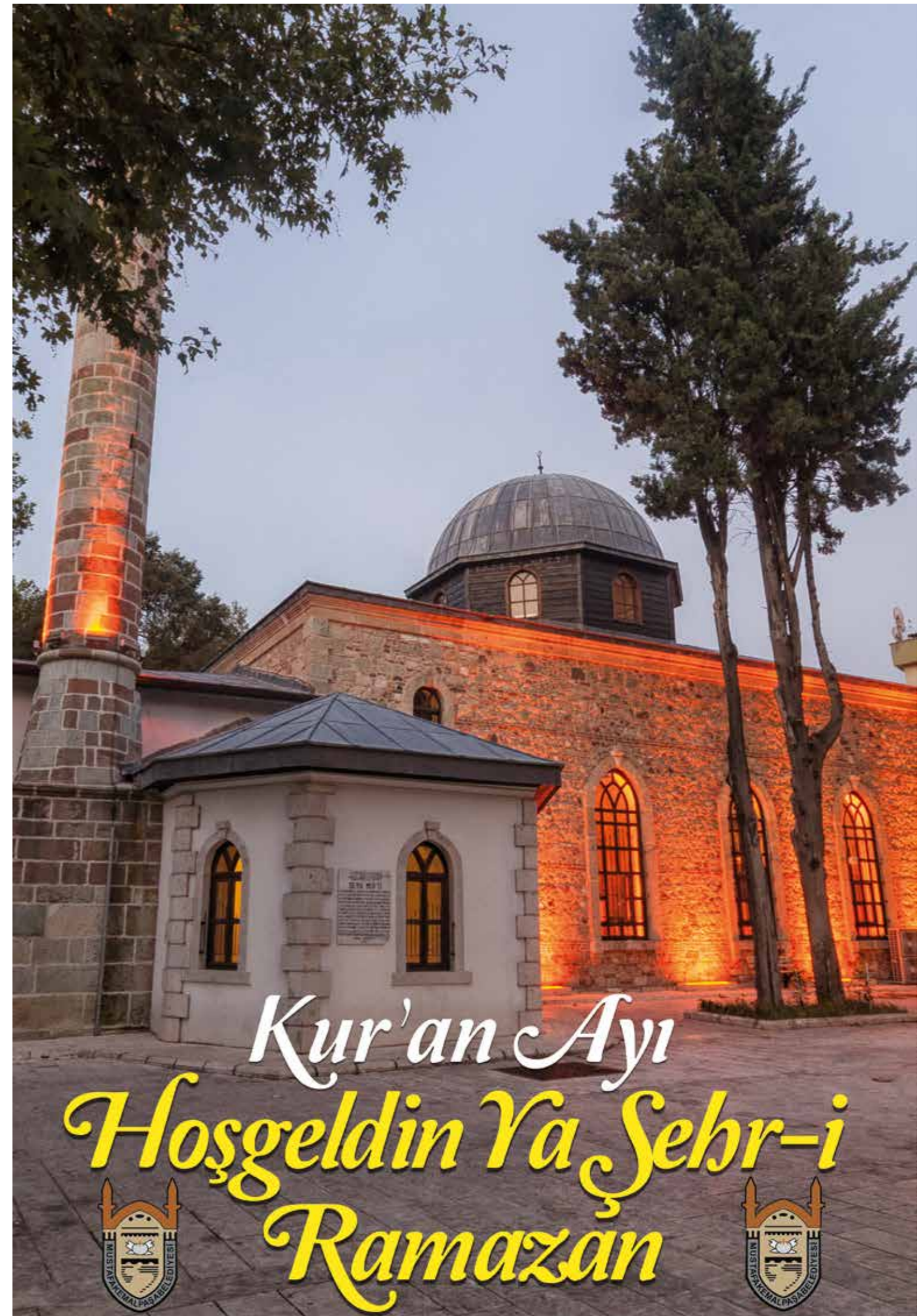
Bilinmelidir ki, oruçsuz Ramazan da olmaz. Kerim Kitab'ımızın okunabileceği en güzel zaman dilimi Ramazan ayıdır. Bu mübarek ay, oruç, Kur'an ve ibadetlerle ancak güzelleşebilir. İndirildiği ayda Kur'an'ı anlamak ve hayata geçirebilmek niyetiyle okunmuyorsa bu ciddi bir eksiklik. Ramazan ayını, tebessümle, hoşgörüyle, samimiyetle, tevazuyla ve en önemlisi Kur'an'ın rahmet, başışlanma ve arınma imkânı veren mesajlarıyla dopdolu olarak müstesna bir iklime dönüştürmek zorundayız.

Kısacası, bu ayda oruç tutmanın yanı sıra anlama ve hayata taşıma niyetiyle Kur'an okumalı, bolca ibadet ederek dualarımızı çoğaltmalı, kimseyi incitmemeye özen göstermeli, yoksulları ve kimsesiz çocukları korumalı, ailemiz, ülkemiz, milletimiz ve hatta tüm insanlık için hayır dilemeliyiz.

Biz de bu vesileyle bütün okuyucularımıza hayırlı, bereketli, arınma imkânı bulacağımız ve Rabbimizin rızası ve başışlanmasını elde edeceğimiz, Kur'an ile dopdolu mübarek bir ramazan ayı temenni ediyoruz.

Dipnotlar:

1. Kadir Sûresi; 97/1-5.
2. Enfal Sûresi; 8/24.
3. Buhârî, Fedailü'l-Kur'an, 7.

YEŞİL BURSA SÜRÜCÜ KURSU

221 21 81

DEMİRTAŞPAŞA MH. İNÖNÜ CD. GAZCILAR İPEK BÖCEĞİ İSTASYONU KARŞISI

**BAKANLIK
ONAYLI
MODERN
ARAÇLAR
TECRÜBELİ
EĞİTMENLER
KALİTELİ
EĞİTİM**

A1 SINIFI | A2 SINIFI | B SINIFI

KUTSAL TOPRAKLARDA

26 YIL

Gönlünüzdeki
Hac ve Umre için
bizde yeriniz hazır...

NİLTUR

HAC ve UMRE ORGANİZASYONU

BURSA (0224) 224 95 12 İSTANBUL (0212) 635 92 62 YALOVA (0226) 813 93 65

www.niltur.com

İSLÂM'DA EMANET VE GÜVEN KÜLTÜRÜ

Doç. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı

Sulh, selamet, esenlik ve güven anlamına gelen İslâm, insanı hayatı boyunca güvenli bir ortamda ve güvenilir insanlar arasında yaşatmayı amaçlayan kuşatıcı bir dünya görüşüne sahiptir.

DÜNYA BİZE,
BİZ BİRBİRİMİZE
EMANETİZ

Bu dünya görüşü çerçevesinde insana öncelikle ne kadar değerli bir varlık olduğundan, Yüce Yaratıcı'nın onu ne kadar çok sevdiğinden ve güvenli bir hayat sürebilmek için koruması, değerini bilmesi gereken hususların varlığından söz edilir. Bu bağlamda ondan, **akıl, dinin, canın, malın ve ailenin** birer emanet olduğunu fark etmesi istenir. "*Zarûrât-ı dîniyye*" (dinin vazgeçilmez temel değerleri) olarak nitelenen söz konusu hususlar, Hz. Peygamber'in veda hutbesinde vurguladığı emanet bilincinin de ana çerçevesini oluşturur. İnsanın, hem kendisi hem de çevresi ile kurmaya çalışacağı güvenli bağlarda emanet bilincine ilişkin hatırlatmalara ihtiyacı vardır. Esasen en küçüğünden en büyüğüne kadar yüklediğimiz tüm sorumluluklarımız birer emanettir. İnsan, söz konusu emanetlere sahip çıkmanın ne kadar kıymetli ve esasında hayatın bizatili onlar üzerinden bir sınanmadan ibaret olduğunu hayat serüveninde biriktirdiği acı-tatlı tecrübeleriyle kavrayacaktır. Emaneti korumak için gayret eden kişiye "güvenilir kişi" denir. Bu anlamda, Yüce Allah'ın mesajlarını tebliğle görevli peygamberler, insanlar arasından seçilmiş güvenilir elçilerdir. Kur'an'da peygamberlere ilahi buyrukları ulaştıran melek olan Cebrail'in adı, "güvenilir ruh" anlamına gelen *Ruhu'l-Emin*'dir. Hz. Muhammed'in İslâm öncesinde bile "*el-Emin*" sıfatıyla anılıyor olması, O'nun ne kadar emanet ehli (güvenilir)

olduğunun dikkat çekici bir örneğidir. Emin elçinin (*Muhammedü'l-Emin*) ulaştırdığı son mesaj olan İslâm, ortaya koyduğu ilkeleriyle güvenilir kişilerden oluşan "güvenilir bir toplum" (*Beldetü'l-Emin*) meydana getirmeyi amaçlamıştır. Bu anlamda Kur'an-ı Kerim'in ilk muhataplarının yaşadığı toplumun "*Beldetü'l-Emin*" olarak nitelenmesi, güven kavramının başlangıçtan itibaren İslâm kültüründeki merkezi konumunu göstermesi bakımından oldukça dikkat çekicidir. Yine, "*...Birbirinize bir emanet bırakırsanız, emanet bırakılan kimse emaneti sahibine versin ve (bu hususta) Rabbi olan Allah'tan korksun... Allah yapmakta olduklarınızı bilir.*" (Bakara, 2/283) ayetiyle güvenli bir toplumsal hayatın emanete sahip çıkmakla mümkün olacağına işaret edilir. Nitekim Hz. Peygamber, "*Müslüman, insanların elinden güvende olduğu kimsedir.*" (Buhari, İman, 4; Tirmizi, İman, 12) buyurarak, her haliyle kendisine güvenilen kişi olmanın imanın ön şartı olduğunu belirtmiş ve onun iman eden kişinin en belirgin özelliği olduğuna işaret etmiştir. "*... (O müminler) ki, emanetlerine ve ahitlerine riayet ederler.*" (Mü'minün, 23/8) ayetiyle de bu husus teyit edilmiştir. Böylece Yüce Allah, ilahi bilginin toplumla buluşma süreçlerinin her aşamasında "güvenilir kişilikler" olarak vahiy meleğine ve peygamberlerine sorumluluklar yüklemiş ve onlar vasıtasıyla yeryüzünün halifesi olarak seçtiği insana "güvenli bir

ortam" hazırlamıştır.

İnsanın kendisi için hazırlanan bu güvenli ortamın değerini bilmesi, sahip olduğu yetileri Allah'ın hoşnutluğu istikametinde kullanması ve bu amaçla kendisinden beklenen sorumluluklara sahip çıkması gerekir. İslâm'da insanın, kendisine duyulan güveni sürdürülebilmek için değerini bilerek "*koruması istenen beş temel esas*"tan biri olan **akıl**, insanı hayata bağlayan yetilerinin başında gelir. Akıl sahibi olmak, insanı varlıklar arasında en ayrıcalıklı konuma yükseltir. Zira Allah, akıl nimetini bahşetmekle insana büyük bir lütufta bulunmuştur. Bununla birlikte, her nimette olduğu gibi akıl nimeti de bir takım yükümlülükleri beraberinde getirir. Yüce Yaratıcı'nın eşyanın tabiatına yerleştirdiği nimet-külfet dengesi gereği, akıl sahibi olmak dini açıdan mükellef olmanın ön şartı kabul edilmiştir. Dolayısıyla akli olmayan kişi, dini açıdan sorumlu da değildir. Diğer taraftan akıllı varlık olarak insanın yaptıklarından sorumlu tutulabilmesi için eylemlerinde özgür seçim potansiyeline sahip olması gerekir. Bu anlamda insana bahşedilen bir diğer nimet, **özgür iradedir**. Özgür irade de, akıl gibi yalnızca insanın sahip olduğu yetilerdendir. Akıl ve iradenin anlamlı bir hayatın inşası yolunda insanın en önemli rehberleri arasında yer aldığı kuşku yoktur. İnsan, her iki yetisini işleterek ortaya koyacağı eylemlerinde özgür bırakılmıştır. Böylece o, iyi-kötü, güzel-çirkin, yararlı-zararlı ve günah-sevap gibi

nitelemelere konu olan tercihlerinin olumlu ya da olumsuz sonuçlarını bizatihi pratik tecrübeleriyle görme imkânı bulur. Ancak insana bahsedilen tüm potansiyel yetenekler gibi akıl ve irade de, sadece amacına uygun kullanıldığında korunmuş olur. Allah'ın hoşnutluğunu kazanmaya yönelik çabalarla işletilen akıl ve özgür iradesi sayesinde insanın duygu, düşünce ve eylemleri değerli hale gelir. Böylece Allah, akıl ve irade nimetiyle insanı bir taraftan özgürleştirirken, diğer taraftan eylemlerinden de sorumlu tutar. Bu durum, onun başıboş bırakılmadığını, aksine sürekli kollanıp gözetildiğini ve doğru tercihlerinin sonsuz mutlulukla ödüllendirileceğini gösterir. Duygu, düşünce ve eylemlerinde Yüce Yaraticı'nın denetime açık olmak, insanı yalnızlık, amaçsızlık ve güvensizlik atmosferinden uzaklaştırır. Böylece o, kendisini güvenin kaynağına bağlı hissetmeye devam eder.

Yüce Allah, akıl ve irade nimetleriyle donattığı insana, özgür seçimlerinde rehberlik etmesi için kendi içlerinden peygamberler göndermiştir. Peygamberler, Yüce Allah'ın mesajlarını kullarına ulaştırarak kutlu elçilerdir. Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e uzanan bu kutlu silsile yoluyla Allah, "en şerefli varlık" olarak yarattığı insana verdiği yüksek değeri göstermiş olur. Zira insanın içindeki rehberler olan akıl ve iradesi, doğru kaynaktan gelen

bilgilerle beslenmediğinde amacına uygun işletilmiş olamayacağı için tercihlerinde isabetli sonuçlara ulaşması mümkün olmaz. Bu durum, bir taraftan vahyin kılavuzluğuna duyulan ihtiyacın evrenselliğini gösterirken, diğer taraftan vahye ve onun tebliğcisi olan Peygamberlere duyulan güvenin de bir kanıtıdır. Yüce Yaraticı'nın vahyi ulaştırmakla görevlendirdiği elçileri insanlar arasından seçmiş olması da, peygamberler üzerinden insana duyduğu güvenin en bariz göstergesidir.

Vahyin rehberliğiyle güçlendirilen aklın, bu yolla isabetli sonuçlar üretebilme potansiyeli de desteklenmiş olur. Böylece aklını, ilahi bilginin sunduğu imkânlarla aydınlatarak geliştirebilen insan, hem bireysel hem de toplumsal başarıya imza atabileceği gibi, aynı zamanda barış ve güven kültürünün korunmasına katkıda bulunabilir. Esasen bu şekilde o, dinini de emniyete almış, başka bir ifadeyle korumuş olur. Zira din emniyeti olmadan, toplumsal barış ve güven kültürünün sürdürülebilmesi mümkün değildir. Din emniyeti ise, dinin akılla ve vahyin getirdiği temel ilkelerle çelişen gerçeklik dışı inanışlardan korunmasıyla sağlanabilir. Burada hem bireye hem de topluma düşen çeşitli sorumluluklar vardır. Birey açısından aklın ve vahyin rehberliğinde sağlam temeller üzerine kurulan sağlıklı bir

din anlayışına sahip olmak öncelikli görevdir. Çünkü sağlıklı din anlayışına sahip birey, din adı altında kendisine aktarılan bilgilerin doğruluğunu elindeki sağlam ölçütlerle değerlendirebilecektir. Böylece, etrafında "din adına" konuştuğunu iddia edenlerin hangi türden bir din anlayışının temsilcileri olduğunu kolaylıkla tespit edebilecek, bunlar arasından bir ayıklamaya gidecek, hiç kimseye "din adına" konuşma yetkisinin verilmemesi ve nihayet bu bağlamda yapılan tüm konuşmaların "din hakkında" konuşmaktan ibaret olduğunu fark edebilecektir. Bu farkındalığın oluşturulması, bireyin din emniyeti açısından yaşamsal öneme sahiptir. Zira aksi durumda, dini temsil adı altında konuşanların sözlerindeki tutarsızlık ve çelişkiler karşısında yaşaması muhtemel bocalamalar, bireyin zaman içinde dinin temel esaslarına, kendi dini tercihlerine ve dindarlara yönelik güven duygusunun sarsılarak mesafeli bir tutum geliştirmesine yol açabilecektir. Başka bir ifadeyle, dine ilişkin yanlış temsillerin faturası bireyin dini inanç ve bağlılıklarındaki güvensizlik üzerinden samimi dindarlara kesilmiş olacaktır. Bu özelliği dolayısıyla din emniyeti, günümüzde neredeyse can emniyeti kadar güvence altına alınıp korunması gereken öncelikli bir kategori haline gelmiştir.

Din emniyeti ile birlikte düşünüldüğünde, can emniyeti de

günümüzde özellikle Müslüman toplumlar söz konusu olduğunda dikkat çeken gündemlerin başında gelmektedir. Zira insan, sadece yaşamsal anlamda kendini güvende hissettiği ortamlarda sahip olduğu potansiyel yeteneklerini açığa çıkarabilir. Bu anlamda can güvenliği, insan açısından temel güvenlik kategorisini oluşturur. Can güveninde (emniyette) olmayan insandan, herhangi bir konuda gelişme kat etmesini beklemek mümkün değildir. İslâm'da insandan kendi canı gibi, tüm canları değerli bilmesi istenir. Bu nedenle, haksız yere bir cana kıyan kişi, tüm canların emniyetine zarar vermiş kabul edilir. İnsan hayatının bu derece değerli ve kutsal kabul edildiği bir kültür coğrafyasında yaşayan Müslümanların günümüzdeki hali, maalesef izahtan varestedir. Kur'ân-ı Kerim'de, göklerin, yerin ve dağların yüklenmekten imtina ettiği emaneti yüklenen insanın ne kadar zalim ve cahil olduğundan bahsedilir (Ahzâb, 33/72). Maalesef insanın insana yaptığı zulmün ve cehaletin çağdaş örneği, günümüzde İslâm dünyasının bazı bölgelerindeki çatışmaların ortaya çıkardığı hazin tablo olmuştur. Esasen Yüce Allah emaneti insanın sorumluluğuna vermekle, ona ne kadar güvendiğini göstermiştir. Ancak ne yazık ki İslâm dünyasının hal-i hazırındaki manzarası, bir zamanlar emniyet ve güven yurdu olan coğrafyaların bugünkü içler acısı durumunu gözler önüne sermektedir. Müslümanlar, öncelikle kendileri ve sorumluluk alanlarındaki işlerden başlayarak, birbirleriyle uğraşmak

yerine, yaşanan sorunlara çözüm üretme gayreti içerisinde olmalıdır. Aksi takdirde mevcut bakış açıları sorun üretmeye devam edecektir. Cana kast eden ya da can güvenliğini ihlal eden durumlarda suçu başkalarına atıp sorunu görmezden gelmek ya da ötelemekten ve sonuçta faturayı Allah'a çıkarıp sorumluluğu üzerinden atmaya çalışmaktan vazgeçmek gerekir. Sözgelimi, tedbir alınmadığı için gece boyunca yanan sobadan çıkan gazdan zehirlenerek hayatını kaybedenlerle, yol emniyeti alınmadığı için kaza yapan araçta feci şekilde can veren kişilerin sorumluları arasında herhangi bir fark yoktur. Her iki durumda da, küçük tedbirlerle kurtarılacak canlar ihmal ve emniyetsizliğin kurbanı olmuştur.

İnsan, can emniyeti sağlandıktan sonra hayatını sürdürebilmek için, öncelikle bir takım geçimliklere ihtiyaç duyar. Bu ihtiyaçların başında, yeme-içme, giyim-kuşam ve barınma gibi maddi ihtiyaçları gelir. Söz konusu ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak ve üretmek zorundadır. Ancak çalışarak elde ettikleri de ona emanettir. İslâm'da, insana elde ettiği kazançların kısa süreli bir geçimlik ve dünya hayatının süsü olduğu, gerçek kazancın ise sonsuz hayatta kendisini beklediği belirtilerek, mal emniyetinin çerçevesi çizilmiştir. İnsan, muhtaç duruma düşmemek ve başkalarına yardım edebilmek için çalışıp çabalamalı, ancak elde ettiklerinin kendisini ebedileştireceğini zannederek gururlanmamalı, kazancını

muhtaçlarla paylaşmalı ve nihayet sonucunu Allah'tan beklemelidir. İslâm dünyasının bu konudaki hali düşünüldüğünde, özellikle günümüzde çeşitli sebeplerle evinden ve ailesinden uzakta yaşayanlara yapılacak yardımlar ne kadar değerli olduğu daha iyi fark edilecektir. Sözgelimi, bugün ülkemizde misafir ettiğimiz Suriyeli kardeşlerimizin sayısı üç milyonu bulmuştur. Bu kardeşlerimize yapacağımız her türlü yardım, özellikle temel insan haklarından olan can ve mal güvenliğinin korunmasına çok önemli katkılarda bulunacaktır.

İnsanın maddi ihtiyaçlarını sevme-sevilmeye, saygı, kabullenilme ve güvenlik gibi manevi ihtiyaçlarından ayrı düşünmemek gerekir. İnsan, manevi ihtiyaçlarını, başka bir ifadeyle hayatı boyunca kendisini geliştirecek temel değerlerini doğumundan itibaren güvenli aile ortamında öğrenir. Bu bağlamda, güven duygusunun yanı sıra dinlerin ve tüm ahlak sistemlerinin tavsiye ettiği doğruluk, dürüstlük, sorumluluk, ahde vefa, zorluklarla başa çıkma ve cesaret gibi temel erdemler ailede öğrenilir. Ebeveynlerin çocuklarına dince övülen ve toplumca onaylanan bu tür değerleri öğretme sorumluluğudur. Bununla birlikte çocukları, giybet, iftira, öfke, kin, nefret, ayrımcılık, düşmanlık, haset, ihanet ve cimrilik gibi kötü huy ve alışkanlıklardan uzak tutmak da aynı şekilde anne-babaların öncelikli sorumlulukları arasındadır. Çünkü sosyo-kültürel ve dini değerlerin bir nesilden

diğerine aktarılması ancak bu yolla mümkün olabilir. Hz. Peygamber, "Bir babanın çocuğuna bırakacağı en güzel miras güzel ahlakıdır." (Tirmizi, Birr, 33) buyurarak bu gerçeğe işaret etmiştir. Bunu bir örnekle açıklamaya çalışalım. Sözgelimi, yüksek ahlaki tutum ve davranışları bir ağaca benzetirsek, ağacın kökünü besleyen kurumların başında aile gelir. Biraz önce saydığımız ahlaki değerlerin yanı sıra, adalet, merhamet, hoşgörü, bağışlama ve tevazu gibi değerler de ancak bu kökten aldığı sağlıklı besinlerle meyve verebilir. Bunlar arasında özellikle güven olmadan diğer değerlerin beslenmesi, dolayısıyla ayakta kalarak meyve vermesi ve çevreyi güzelleştirmesi mümkün değildir. Nasıl ki bir ağacın dayanıklılığı toprakta kökleşip tutunmasındaki sağlamlığa bağlıysa, insanın hayata sıkıca bağlanıp tutunması da kök değer olan güvenin aile ortamında ne kadar sağlam bir şekilde kökleşip filizlendiğine bağlıdır. Güven, aynı zamanda iman ağacının da kökünü oluşturur. İmanın, ibadet ve güzel ahlakla ilişkisi bu kökten beslenir ve zamanla kişinin davranışlarını güzelleştiren hoş kokulu meyveler verir. Bu örnekte de görüldüğü gibi insanlık tarihinin en temel kurumu olan aile, insanın ekonomik, psikolojik, sosyal ve kültürel içerikli pek çok ihtiyacının aynı ortamda ve beraberce karşılandığı tek birim olma özelliğine sahiptir. Bu nedenle

onun, özellikle güven duygusunu besleyen temel fonksiyonlarının başka kurumlara devredilmemesi gerekir. Yüce Yaratıcı, insana aile nimetini bahşetmekle ona ne kadar güvendiğini bir kez daha göstermiş olur.

İnsan, madde ve manadan oluşan bütünlüklü bir yapıya sahiptir. Bu bütünlüğünü hayat boyu sürdürerek kendisine duyulan güveni boşa çıkarmaması için, ondan akıl, beden ve ruh sağlığını koruyacak işler yapması beklenir. Bu anlamda, insanın güvenli bir hayat kurabilmesi, iradesini söz konusu bütünlüğü bozmayacak şekilde işletmesine bağlıdır. Bu maksatla İslâm'da insana, içki, uyuşturucu, kumar, zina, gasp ve hırsızlık gibi akıl, beden ve ruh sağlığına zarar verici alışkanlıklardan uzak durması tavsiye edilmiştir. Esasen bu türden zararlı alışkanlıkların bireysel olduğu kadar toplumsal maliyeti de yüksek olmakta, toplum sağlığı ve güvenliği üzerinde onarılması zor hasarlar bırakmaktadır. Burada sayılanlar kadar dikkat çekmeye de günümüzde özellikle çocuklar ve gençler üzerindeki zararlı etkileri her geçen gün daha çok hissedilen teknoloji bağımlılığından da söz etmek gerekir. Yakın ve uzak çevre ilişkilerinden kopuk asosyal kişiliklerin ortaya çıkmasına katkıda bulunan teknoloji bağımlılığı, yetişkinlerin de sorunu olmaya başlamıştır. Teknoloji bağımlılığı, çevresiyle sıkı ve güvenli

ilişkiler kuramama durumunun hem sebep hem de sonuçları arasında sayılabilecek bir bağımlılık türüdür. Burada da "güven", anahtar bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü bugün sosyal medya başta olmak üzere cep telefonu, iphone ve ipad gibi elektronik iletişim araçları gerçek yaşamdaki ilişkilerinde beklediği güveni bulamayan insanların sanal dünyadaki sahte teselli kaynaklarından ve sığınaklarından biri olmuştur. Bu durumda, insanları yeniden gerçek dünya ve ilişkiler ortamına çekmenin yolu, aileden başlayarak tüm sosyal ortamlara yayılan yüksek güven kültürünü inşa etmekten geçmektedir. Söz konusu güven kültürü, bize arkadaşlık, vefa, dostluk, üflet, muhabbet, hürmet, tevazu, letafet, zerafet, misafirperverlik ve yardımlaşma gibi temel insani ve dolayısıyla İslâmi erdemlerimizi yeniden hatırlatacaktır. Böylece bizlere, zorunlulukların bir arada tuttuğu bir insan yığını olmadığımızı, sevinci, kederi ve en önemlisi insanlık ailesi olarak ortak kaderi paylaşan tek bir millet olduğumuzu fark ettirecektir. Sonuçta, birbirimizi yük gibi algılamaktan kurtararak, hepimizin esasında ortak insanlık ağacının sıkıca kenetlenmiş dalları olarak birbirimize emanet olduğumuzu, hayatın ise kimin daha iyi işler yapacağını sınamanın aracı olarak bizlere sunulmuş paha biçilmez bir armağan olduğunu gösterecektir.

Hoşgeldin

Onbir Ayın Sultanı

Ya Şehr-i

Ramazan

Evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu da cehennem azabından kurtuluş olan Mübarek Ramazan Ayının hayırlara vesile olmasını dilerim.

Refik Yılmaz
Belediye Başkanı

İBADETLERİN MANEVİ BOYUTU

Prof. Dr. Himmet KONUR

(İzmir) Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Allahû Teâlâ'ya karşı sorumluluklarımız arasında yer alan ibadetler bizi manevi ve ahlaki bakımdan geliştirip olgunlaştırmaya yarar. Bu sonucu elde edebilmek için ibadetlerin zahiri/görünen boyutu yanında manevi ve deruni boyutunu da gözetmek gerekir.

Savm u sâlât u hac ile sanma biter zâhid işin,
İnsân-ı Kâmil olmaya lâzım olan irfân imiş

Niyâzî

İslâm'da ibâdet/kulluk denilince genel anlamda bütün bir hayatı ilâhî irâde doğrultusunda sürdürme ameliyesi kastedilmekle birlikte özel olarak namaz, zekât, oruç, hacc ve kurban ibâdetleri hatıra gelir. Bu yazıda ibadetlerin bizi hangi bakımlardan olgunlaştırmayı hedeflediğine dair bazı örnekler üzerinde durmak istiyorum.

1. Namaz

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi ibadetlerin asıl maksadı insanı manevi ve ahlaki bakımdan olgunlaştırmaktır. Bu ise ibâdetlerin sadece şekil şartlarını yerine getirerek gerçekleştirilemez.

Yüce Allah bir âyet-i kerîmede **"Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki onlar namazlarını ciddiye almazlar."** (Mâûn, 107/4-5) buyurmaktadır. Sonraki ayetlerde onların gösteriş düşkününü oldukları ve iyilik etmeye yanaşmadıkları belirtilmektedir. Hz. Peygamber de **"...Nice namaz kılanlar vardır ki kıldıkları namazdan onlara sadece yorgunluk kalır."** buyurmuştur.(1) Bildirdiğine göre ameller niyetlere göre değerlendirilir.(2) Gösteriş niyetiyle yapılan ibâdetlerin Allah katında bir değeri yoktur.

Bir başka hadis-i şerîfte ise o, amellerin sonuçlarına göre değerlendirileceğini belirtmiştir.(3) İyi niyetle yapılan ibâdetlerin iyi sonuçlar doğurması beklenir. Eğer böyle olmazsa ortada bir yanlış var demektir. Kişinin niyetini ve amelini gözden geçirmesi gerekir.

Kılınan namazlar kişiyi kötülük-

lerden uzaklaştırmalı ve iyiliklere yönelmelidir. Âyet-i Kerîme'de **"...Şüphesiz namaz hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette en büyük ibâdetdir. Allah yaptıklarınızı bilir."** (Ankebût, 29/45) buyrulmuştur. Allah'ı hatırlayan ve O'na yakın olan kişinin iyiliklere kayıtsız kalması veya direnmesi, kötülükler içinde yüzmesi düşünülemez.

Hz. Peygamber, kulun Allah'a en yakın olduğu hâlin namazdaki secde anı olduğunu bildirmiştir. (4) Bir başka yerde ise namazı **mü'minin mirâcı** olarak değerlendirmiştir. Bilindiği gibi mirâc, Hz. Peygamber'in hayatında müstesnâ bir yer tutar. Bu sırada o hiçbir beşere nasip olmayacak derecede huzur-ı ilahiye yaklaşmıştır. Diğer mü'minlerin bu tecrübeyi aynıyla yaşaması mümkün olmasa da namaz sayesinde buna benzer bir tecrübeyi yaşaması, mânevî bakımdan yüksek mertebeler kat etmesi mümkündür.

Ebû Saîd Harrâz'a **"Namaza ne ile girilir?"** diye sorulduğunda şu karşılığı verir: **"Namaza durmak demek, kıyâmette Allah'ın huzurunda bulunmak gibi, O'na yönelmektir. Sen ve O, karşı karşıyasınız. Arada tercüman yok. Sen O'na yönelmiş, münâcât ediyorsun; büyük bir Melik'in huzurunda bulunduğunun bilinci içindedir."** (5)

Hucvirî namaz ile Allah sevgisini birlikte ele alır. Seven mutlaka sevdiğine yakın olmak ve kavuşmak ister. Allah'ı seven kul da Allah'a yakın olmak ister.(6) Hz. Peygamber **"Kişi sevdiği ile beraberdir."**(7) buyurmuştur. Hakkıyla yerine getirilen namaz bu beraberliğin ifâde ve aracıdır.

2. Zekât

İslâm'ın beş temel esasından biri zekâttır. Zekât, dince zengin sayılan kimselerin mallarından belirli yerlere harcanmak üzere verdikleri pay demektir.

Kur'an-ı Kerîm zekât vermeyi mü'minlerin, muhsinlerin, iyi ve takvâ sahibi kimselerin vasfı olarak zikretmiştir. (Lokmân, 31/3-4; Bakara, 2/177). Zekât vermekten kaçınmanın ise şirk alâmeti olduğunu belirtmiştir. (Fussilet, 41/6-7).

Zekât, Allah'ın rahmetine ve Resulü'nün dostluğuna kapı aralar. Allahû Teâlâ şöyle buyurmuştur: **"... Rahmetim her şeyi kuşatır. Onu, bana karşı gelmekten sakananlara, zekâtı verenlere ve âyetlerimize inananlara yazacağım."** (A'raf, 7/156). Yani onlara rahmet edeceğim. **"Sizin dostunuz ancak Allah, Resul'ü ve Allah'ın emirlerine boyun eğerek namazı kılan, zekâtı veren mü'minlerdir."** (Maide, 5/55).

Bazı âlimlerimiz her nimetin kendine göre bir zekâtı bulunduğunu söylemiştir. Organların zekâtı, kötü işlere bulaşmamak; iç dünyamızın zekâtı kötü duygu ve düşüncelerden uzak durmak; ilmin zekâtı da bildiklerimizi öğretmekle ödenmiş olur.(8)

Bişr b. Hâris'in şöyle dediği rivayet edilir: **"Ey hadis ilmiyle uğraşan kişiler, hadisin zekâtını ödeyin!"** Kendisine: **"Hadisin zekâtı ne ile ödenir?"** diye sorulunca da: **"Ezberlediğiniz ya da yazdığınız her iki yüz hadisten beş tanesinin hükümünü yerine getirmekle"** demiştir.(9)

İnsan zekât vermek suretiyle dinî

bir yükümlülüğü yerine getirmenin yanında cimrilik, bencillik ve kıskançlık gibi kötü huy ve alışkanlıklardan kurtulma imkânına kavuşur. Fedâkarlık, yardımseverlik ve iyilik duyguları gelişir. Asıl amaç da budur. Bunu esas alan Hucvirî, zekât vermenin sûfler tâifesine göre övülmeye değer bir şey olmadığını belirtir. Çünkü zekât verecek kadar mal sahibi olmak ve bunu bir yıl bekletmek bir bakıma cimriliktir. (10)

Müslüman toplumlarda zekât hem bir ibâdet hem de bir sosyal dayanışma kurumudur. Fakirler, yardıma muhtaçlar, yolcular, yetimler, yolda kalanlar bu müessese sayesinde ihtiyaçlarını giderir. Toplumun diğer fertleriyle aralarında oluşması muhtemel bir kıskançlığın ve husumetin önü kapanır. Toplumsal birlik, beraberlik ve dayanışma duygusu güçlenir.

3. Oruç

İslâm'da farz ibâdetlerden biri de ramazan ayı boyunca tutulan oruçtur. Oruç ibâdeti İslâm'ın diğer emir ve yasakları, etik ve ahlâkî değerleri gözetilerek yerine getirildiğinde makbûldür. Bu bütünlüğe riâyet etmeden tutulan oruçların bir faydası olmaz. Hz. Peygamber (a.s.), "Nice oruç tutanlar vardır ki, tuttukları oruç neticesinde, açlık ve susuzluktan

başka kârları yoktur." demiştir. (11)

Oruç, insanı takvâ denilen en yüksek ahlâkî erdeme ulaştırmak için farz kılınmıştır. Âyet-i kerîmede, "Ey iman edenler! Oruç tutmak sizden öncekilere olduğu gibi size de farz kılınmıştır. Umulur ki bu sayede takvâli olursunuz/korunursunuz." buyrulmuştur. (Bakara, 2/183).

Hz. Peygamber de "Oruç (insanı kötülüklerden koruyan) bir kalkan"dır. Oruçlu kimse kötü söz söylemesin, kendisiyle itişmek ve dalaşmak isteyene iki defa: 'Ben oruçluyum.' desin." (12) diyerek oruçludan beklenen ahlâkî tavır ve davranışlara işaret etmiştir.

Oruç, insanın arzu ve isteklerini kontrol edebilmesini ve nefsini terbiye etmesini de sağlar. Hz. Peygamber orucu "sabrın yarısı", sabrı da "imânın yarısı" olarak değerlendirmiştir. (13)

Mevlânâ'ya göre, oruç ağzı bağlamaya karşı gönül gözünün açılmasına yarar. Can gözünün açılması, bedenî güçleri etkisiz hâle getirmekle mümkün olur. İbâdetlerin en büyüğü olan oruç insanlara taze can bağışlar. Onları olgunlaştırır. Varlıkta yokluğa ulaştırır. (14)

Avâmın, havâssın ve ahassü'l-havâssın orucu olmak üzere orucun üç derecesinden söz edilir. Avâmın yani sıradan insanların orucu sabahdan akşama kadar yeme, içme ve cinsel hazlardan uzak kalmakla olur.

Havâssın, yani seçkin kimselerin orucuna gelince bunlara ilâve olarak göz, kulak, dil, el, ayak ve diğer bütün uzuvları günahlardan korumak suretiyle tutulur. Ahassü'l-havâssın/en seçkinlerin orucu ise, yukarıdakilere ilave olarak, kişinin kalbini hasîs emellerden, dünyevî ihtiraslardan sıyrarak bütün benliğiyle Allah'a yönelmek suretiyle olur. (15)

4. Hacc

Hacc sözlükte "kastetmek, yönelmek" anlamına gelmektedir. Fıkıh terimi olarak ise "Mekke şehrindeki Kabe'yi ve civarındaki kutsal sayılan özel yerleri, özel vakit içinde, usulüne uygun olarak ziyâret etmek ve yapılması gereken diğer yükümlülükleri yerine getirmektir." Gücü yeten, yani servet ve sağlık bakımından yeterli olan müslümanlar ömründe bir defa hacc etmekle yükümlüdür.

Hacc ibâdetinde ihrâm, tavaf, kurban, vakfe, şeytan taşlama gibi birçok sembolik unsur bulunur. Bütün bunlar kişinin mânevî ve ahlâkî bir dönüşüm yaşaması içindir. Bu uygulamaların, sembolik anlamlarını bilmeden, sadece şeklen hayata geçirmek çok anlamlı değildir. Kendisiyle aynı inancı paylaşan milyonlarca insanla beraber olmak kişiye müstesnâ bir duygusal coşku ve haz da haccattan beklenen içsel dönüşümün yerini tutamaz.

Yılda bir kurban keserler halk-ı âlem iyd için
Dem be-dem saat be-saat ben senin kurbanınem,
Fuzûlî

Hacc menâsiki büyük ölçüde Hz. İbrâhim ve ailesinin yaşadıklarıyla ilgilidir. Allah'ın dostu/halîli olan Hz. İbrahim Kabe'yi Allah'ın evi olarak inşâ veya tamir etmiştir. Hacca giden kişi Allahû Teâlâ'nın evini ziyâret eder, O'na misafir olur. Allahû Teâlâ bu bilinçle hareket eden kimseyi en güzel şekilde ağırlar. Hz. Peygamber'in bildirdiğine göre hacca giden kimse Allah'ın misâfiridir, Allah onun dilediklerini verir, dualarını kabul eder. (16)

"Orada apaçık nişâneler, (ayrica) İbrahim'in makâmı vardır. Oraya giren her türlü tecâvüzden emin olur. Ona varmaya gücü yeten kimsenin Kâbe'yi tavaf etmesi ise, Allah'ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır. Kim inkâr ederse bilmelidir ki, doğrusu Allah bütün âlemlerden müstağnîdir, kimsenin ibâdetine ihtiyacı yoktur." (Al-i İmran, 3/97).

Hacca giden kimse başka şeylerle uğraşmayı bırakıp Allah'ın evini müşâhedeye/seyre dalmalıdır. Aksi halde bu ziyâretten gereğince istifade edemez. Sûfler bu noktada bir inceliğe daha işaret etmişlerdir. Evi ziyâret edip de ev sahibini görmeye/müşâhedeye çalışmamak büyük eksiklik olur. Kâbe, Allah'ın evi olduğuna göre oraya giden kimse Allahû Teâlâ'yı da görmeye/müşâhede etmeye çalışmalıdır. O, ancak kalp gözüyle görülebilir. Kalp gözünün görebilmesi için de kalbin Allah'tan başka şeylere ilgisinin azaltılması ve yok edilmesi gerekir. Bu sayede kişi Allah'ı tanıma ve Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanma imkânına kavuşur. (17)

Allah erleri için müşâhede hacc makbûl değildir. Hucvirî, gaybetteki ve huzurdaki olmak üzere iki tür hacdan

bahsediyor. Gaybetteki hacc, gönül gözünü açmadan ve Ev Sahibi'ni görmeden yapılan hacc'dir. Huzurdaki hacc ise kişinin huzûr-ı ilâhî olduğunun bilinciyle, kalp gözünü açıp Hakk'ı müşâhede etmeye çalışarak yaptığı hacc'dir. Evinde oturan kimseyle hacca gidip de Hakk'ı müşâhede çalışmayan kimse arasında fark yoktur. Asıl olan müşâhededir. Hacc, müşâhadenin keşfi için bir mücâhededir. (18)

Abdullah b. Amr anlatıyor: Resulullah'ı Kâbe'yi tavaf ederken gördüm, şöyle diyordu: "Sen ne güzel-sin, kokun da ne hoştur! Sen ne kadar büyüksün, hürmetin/saygılığın da büyüktür. Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a yemin olsun ki müminin hürmeti/saygılığı ve kıymeti senin kıymetinden daha büyüktür..." (19)

5. Kurban

Sözlükte "yaklaşmak, Allah'a yakınlaşmaya vesile olan şey" anlamına gelen kurban, dinî bir terim olarak, ibâdet maksadıyla, belirli şartları taşıyan hayvanı usulüne uygun olarak kesmeyi ve bu amaçla kesilen hayvanı ifade eder.

Kur'an'da Hac ibâdetinin bir parçası olarak kurban ile ilgili bazı hükümler bulunmakla birlikte bunun dışında ibâdet maksadıyla kesilen kurbanla ilgili doğrudan ve açık bir hüküm yer almaz. Konuyla ilgili hükümler daha çok Hz. Peygamber'in söz ve uygulamalarıyla belirlenmiştir.

Kur'an'da ayrıntısına girilmeksizin Hz. Âdem'in iki oğlunun Allah'a kurban takdim ettiklerinden (Maide, 5/27) ve ilahi dinlerin hepsinde kurban hükmünün konulduğundan (Hacc, 22/34) söz edilir. Bir başka ayette anlatıldığına göre, Hz. İbrahim'e rüyasın-

da oğlunu kurban etmesi emredilmiş, bunun üzerine Hz. İbrahim oğlunu alıp tenha bir yere götürmüş, durumu oğluna açıklamış, O da Allah'tan gelen emre boyun eğeceğini ve teslimiyet göstereceğini bildirmiş, Hz. İbrahim tam oğlunun boğazına bıçağı çalacağı esnada Allahû Teâlâ oğlunun yerine bir koç kesmesini emretmiştir. (Saffat, 37/107) Böylece baba-oğul tam bir itaat, teslimiyet ve fedakârlık örneği göstermişlerdir.

Hz. Peygamber kurban ibâdetini Hz. İbrahim'den kalma bir gelenek olarak değerlendirmiştir. Rivayete göre Zeyd b. Erkam,

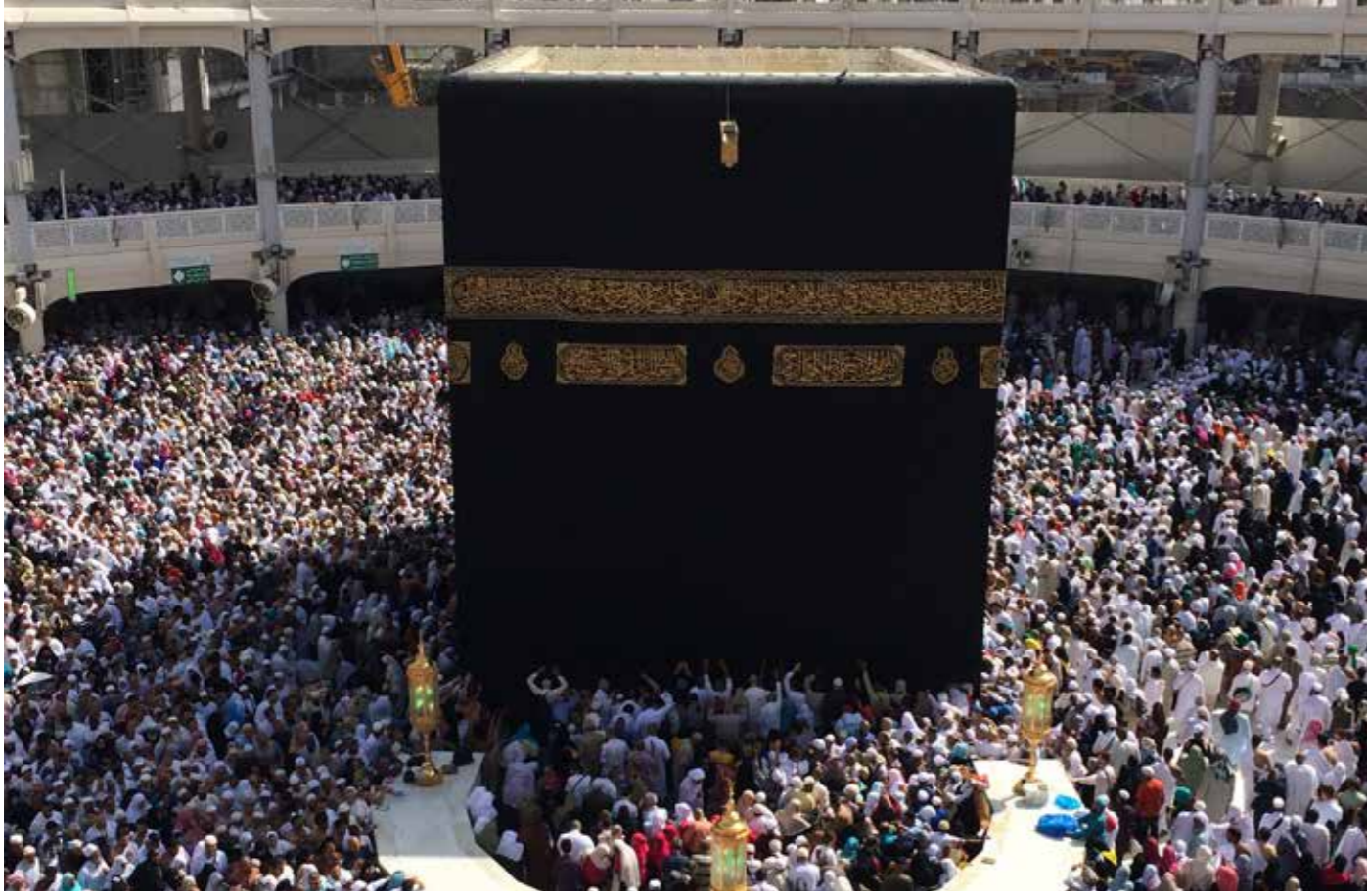
"Ya Resulallah bu kurban kesme ibâdeti nedir?" diye sormuş, Hz. Peygamber de,

"Atanız İbrahim'den kalma bir gelenek" diye cevap vermiştir. (İbn Mace, Ahmed b. Hanbel, Müsned; Şevkani, Neylül-Evtar, Kahire 1961, V, 116)

Kurban ibâdetinin toplumsal bir takım faydaları olmakla birlikte asıl maksat Allah'ın emrine uymak ve rızasını kazanmaktır. Âyet-i Kerime'de "kurbanların etleri ve kanları değil sadece takvanız Allah katına ulaşır" (Hacc, 22/37) buyrulmuştur.

Diğer ibâdetlerin olduğu gibi kurban kesmenin gayesi de Allah'a yaklaşmaktır. Bitmek tükenmek bilmeyen nefsanî arzular insanı Allah'tan uzaklaştırır. Kişi nefsanî arzu ve isteklerinin esiri olmaktan kurtulduca Allah'a yaklaşır. Cüneyd-i Bağdadi, kurban kesme mahallinde nefsinin bütün arzularını kurban etmeyen kimsenin kurban kesmiş sayılmayacağını belirtmiştir. (20)

Bazı sufilere göre en büyük kurban nefstir, esas mesele onu boğazlamaktır. Kur'an'da geçen: "Fidâ" (bk. Saf-

fat, 37/107) fenânın remzidir. Koçun kesilmesi nefsten fâni olmak anlamına gelir. Hz İbrahim rüyasında oğlu İsmail'i boğazladığını görmüştü. Burada İsmail koçun remzidir. O'na rüyada oğlunu değil, oğul remziyle anlatılan koçu kurban etmesi emredilmişti. Ancak Hz. İbrahim rüyayı yorumlamadan olduğu gibi uygulamak istedi ve Allah da O'na kocaman bir koç gönderdi.(21)

Kuşeyri'nin yorumuna göre Hz. İbrahim'in oğlu İsmail'i kurban etmekle emrolunması O'na gönülden bağlanmasıyla ilgilidir.

Hız. İbrahim, Rabbi'nden **"salihlerden olacak bir çocuk"**. (Sâffât, 37/100) istemiştir. Bu dileği kabul olmuş ve kendisine **"halîm"** = **"güzel huylu"** (Sâffât, 37/101) bir oğul verilmiştir. Ancak yanında yürüyüp gizecek çağa erişince, O'nu Rabbi için kurban etmesi gerektiğine işâret ettiğini düşündüğü bir rüya görmüştür. Bu rüyayı oğluna açtığında, **"Babacığım, sana emredileni yap, inşaallah beni sabredenlerden bulacaksın"** (Sâffât, 37/102) demiştir. Hız. İbrahim de, O'nu kurban etmeye niyetlenmiştir. Rab'lerinden gelen işârete **"teslîm olmaları"** üzerine, Rab'leri onları mükâfatlandırmış ve İbrahim'e oğlu yerine **"fidye olarak büyük bir kur-**

banlık vermiş"tir. (Sâffât, 37/107)

Bu ifadeler şöyle yorumlanılır: Allah, evliyasının (=sevdiği kullarının) kendisinden başka bir şey ile kalbî alaka kurmalarını, ilgilenmelerini istemez. Eğer böyle bir şey vâkî olursa buna derhal müdahale eder. Nitekim İbrahim (as), oğlundan hoşlanınca (Allah), kalbinden çıkarsın diye O'nu kurban etmesini istemiştir. **"Ne zaman ki ikisi birden teslim oldular ve (İbrahim O'nu) şakağı üzerine yatırdı"** ve sırrını ondan temizledi (safâ sırrahû minhu) Allah, oğlu yerine fidye (olarak kurban kesmeyi) emretmiştir. (Kuşeyri, 257) Buradan anlıyoruz ki Hz. İbrahim'den oğlunu kurban etmesinin istenmesi, ondaki evlat sevgisinin Rabbine olan muhabbetinin önüne geçmesini engellemek içindir.

Sonuç

İbadetler birtakım manevî ve ahlâkî duygu ve düşüncelerin ifadesidir. Bu açıdan bakıldığında namaz Allah sevgisinin; oruç sabrın; zekât cömertliğin, hac Allah'ı müşâhedenin ve kurban Hak yolunda canını bile feda-yaya hazır olmanın bir ifâdesi ve aracı olarak değerlendirilebilir. İbâdet ederken daima işin manevî ve ahlâkî cephesi de dikkate alınmalıdır. Eğer ibâdetler şekilden ibâret kalırsa bek-

lenen amaç gerçekleşmemiş olur. Kişisel çıkar ve gösteriş amacıyla ibâdet etmek ise insanı mânevî ve ahlâkî çöküntüye sürükler.*

Dipnotlar:

1. İbn Mace, Siyam, 21.
2. Buhârî, Bed'ü'l-Vahy 1.
3. Ahmed b. Hanbel, V, 335; Buhârî, Sahih, VII, 188, 213; Tirmizî, Sünen, IV, 443, nu: 2137.
4. Müslim, Salât, 215.
5. Serrâc, *el-Luma' İslâm Tasavvufu*, (çev: Hasan Kamil Yılmaz), İstanbul 1996, 159.
6. Hucvirî, *Kesfu'l-Mahcûb Hakikat Bilgisi*, (Haz: Süleyman Uludağ), İstanbul 1982, 444-453.
7. Buhârî, Edeb 96; Müslim, Birr 165 Ayrıca bk Tirmizî, Zühd 50, Daavât 98.
8. Hucvirî kısaca zekat konusu üzerinde durduktan sonra hemen ardından "Cüd ve Sehâvet" (cömertlik ve yardımseverlik) konusunu işlemek suretiyle asıl olanın bu olduğunu belirtmek istemiştir. Hucvirî, *Kesfu'l-Mahcûb*, 453-461; İsmail Ankaravî, *Minhâcü'l-Fukarâ Fakirlerin Yolu*, (Haz: Sadettin Ekici- Meral Kuzu), İstanbul 1996, 160.
9. Serrâc, *el-Luma'*, 167.
10. Hucvirî, *Kesfu'l-Mahcûb*, 454.
11. İbn Mace, Siyam, 21.
12. Buhârî, Savm 9.
13. İbn Mace, Siyâm 44; İmam Gazâlî, *İhyâ Ulumi'd-Din*, (Terc: Ahmed Serdaroğlu), İstanbul 1986, I, 643.
14. Müjgan Cumbur, "Mevlânâ'ya Göre Oruç Ayı", 1. Milletlerarası Mevlânâ Kongresi Tebliğleri içinde, Konya 1988; Mehmet Demirci, *İbâdetlerde Mânevî Boyut*, 66-67.
15. İmam Gazâlî, *İhyâ*, I, 660.
16. İbn Mace, Menâsik, 5.
17. Hucvirî, *Kesfu'l-Mahcûb*, 470-471.
18. Hucvirî, *Kesfu'l-Mahcûb*, 473-474.
19. İbn Mace, Fiten, 2.
20. Hucvirî, *Kesfu'l-Mahcûb*, 472.
21. Süleyman Uludağ, *İnsan ve Tasavvuf*, İstanbul 2001, 92 (İbn Arabî, *Fusûsu'l-Hikem*, Kahire 1946, b, 46, 84, 95, 101'den naklen). İbn Arabî bu konuyu İshak Fassında ele almaktadır!

*Bu yazı **İnsana Yolculuk, (İzmir 2016)** adlı kitabımın ilgili bölümünden özetlenerek oluşturulmuştur.

Hos
Geldin
Ya Şehri
Ramazan

Neşet ÇAĞLAYAN

Orhangazi Belediye Başkanı

YENİ YATIRIMIMIZ **HP INDIGO 5600** ile,
BASKILARIMIZ, YÜKSEK OFSET KALİTESİNDE ve DİJİTAL BASKI HIZINDA.

SUNUMLARINIZ, DOSYALARINIZ, DÜŞÜK ADETLİ, ÇOK ÇEŞİTLİ ve ACİL BASKI İŞLERİNİZ İÇİN BİZİ ARAYIN!

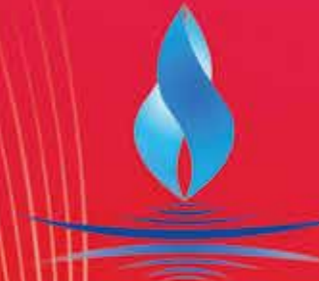
0224 251 04 14

Bursa'da bir ilk
dijital hızında
matbaa baskısı

www.renkvizyon.com.tr

Anadolu Mah. Karlıdağ Cd. No:32 Yıldırım / BURSA
Tel: 0 (224) 251 04 14 Fax: 0 (224) 251 04 15
info@renkvizyon.com.tr

T.C. MEB ÖZEL
LİDER SANCAK
YÜKSEK ÖĞRENİM ÖĞRENCİ YURTLARI

BURSA KIZ ÖĞRENCİ YURDU

Tel: 0 (224) 251 00 41
Adres: Dumlupınar Mah.
Gökova Cad. No:19/B, Görükle
Nilüfer / BURSA

BURSA ERKEK ÖĞRENCİ YURDU

Tel: 0 (224) 252 49 49
Adres: Kırcaali Mah.
Şirin Sk. No:8
Osmangazi / BURSA

KONYA ERKEK ÖĞRENCİ YURDU

Tel: 0 (332) 350 50 36
Adres: Abdulaziz Mah.
Nasreddin H. Sk. No:15
Meram / KONYA

KONYA KIZ ÖĞRENCİ YURDU

Tel: 0 (332) 351 33 43
Adres: Beyazıt Mah.
Oya. Sk. No:6
Selçuklu / KONYA

SANCAK GENEL MERKEZİ

Tel: 0 (224) 223 2 223
Adres: Üçevler Mah.
Burçak.Sk. No:6 K:3
Nilüfer / BURSA

ANKARA ERKEK ÖĞRENCİ YURDU

Tel: 0 (312) 220 10 07
Adres: Oğuzlar Mah.
1395. Sk. No:28
Balgat / ANKARA

KALİTE VE HUZURUN ADRESİ

www.sancakegitim.com

YATIRIMIN BÜYÜĞÜ KÂRLI OLANIDIR

alKatla.com
ARAZİ
alım & satım

Çekrice Köyü Merkezi Mudanya/ BURSA 0(224) 413 9 555 0 532 502 27 31

www.aydinvincgrup.com

İDDİALİYİZ!... Kimsenin yapamadığı işlere talibiz

Yapılan İşler

- Limanlarda tahmil tahliye
- Sanayide hertürlü fabrika montaj ve demontajı
- Fabrika içerisinde makina montajı
- Hertürlü ağır yük ve iş makinası nakli
- Her tonajda kiralık forklift

İstanbul'da 450 ton TBM nakliyesi

Gantry Sistemle 450 Ton TMB'nin tünelden çıkarılması

Hilton Otel'de 100m'ye cam silme vinci montajı

300 ton Siemens Gaz Türbini Nakliyesi

Gantry Sistemle 8m kaideye Siemens Genaratör montajı

Enerji sektörünün yapıldığı 450 Mw kapasiteli Tofanbeyli termik santralinin 3 adet 220 ton Siemens generator ve 3 adet 175 ton buhar türbinlerini 13m koduna 1200 ton kaldırma kapasiteli Gantry sistem ve 1300 ton kaldırma kapasiteli strandjack halatlı kaldırma sistemiyle bu özel kaldırma işlemini gerçekleştirdi. Bu projede kaldırma yüksekliği ve hidrolik gantry sistem ve strand Jack halatlı kaldırma sistemiyle enerji sektöründe kaldırma operasyonu olarak Türkiye'de gerçekleştirilen en büyük projedir. Aydınvinç Türkiye'de kimsenin yapamadığı işleri yapmaya devam ediyor. Bu operasyonla da enerji sektörüne büyük katkı sağlıyor.

"1300 ton kapasiteli özel STRANDJACK halatlı kaldırma sistemi ve özel kule mesnetleri ile vinçlerin kaldıramayacağı tonajların kaldırılması"

Adres: Etiler Mah. Mercan Sok. No: 6/8 Bursa 18 (224) 254 68 88 271 39 52 Faks: (224) 255 19 51 E-mail: aydinvinc@aydinvincgrup.com

Şube 1: Başiş Mah. No: 1/4 Gebze / Kocaeli (262) 644 90 62 Faks: (262) 644 62 11 E-mail: Gebze@aydinvincgrup.com

Şube 2: 17 Eylül Mah. Atatürk Cad. No: 327/1 Bandırma Balıkesir Tel: (266) 715 26 91 Faks: (266) 715 28 93

Şube 3: 00 7863 4260 096 (2 hat) 00 7863 4260 008 RUSYA

Türkiye'de süt türevli toz grubunda pazar lideri.

Suudi Arabistan'dan Nijerya'ya, Hindistan'dan Japonya'ya, Tayland'dan İran'a dünyanın 20'yi aşkın ülkesine ürünlerimizi ulaştırmanın ve Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu içerisinde yer almanın gururunu yaşıyoruz.

The market leader of
milk-based powder products need in Turkey.

We are proud of being one of Turkey's top 500 companies and exporting our products to over 20 countries such as Saudi Arabia, Nigeria, India, Japan, Thailand, Iran and many more.

YAĞSIZ SÜT TOZU • TAM YAĞLI SÜT TOZU • KARAMELİZE SÜT TOZU • VALS TİPİ SÜT TOZU • YAĞSIZ PEYNİRALTI SÜYÜ TOZU • PERMEAT PEYNİRALTI SÜYÜ TOZU • %50 DEMİNERALİZE PEYNİRALTI SÜYÜ TOZU • %70 DEMİNERALİZE PEYNİRALTI SÜYÜ TOZU • %90 DEMİNERALİZE PEYNİRALTI SÜYÜ TOZU • YAĞSIZ PEYNİRALTI SÜYÜ PROTEİN KONSANTRESİ TOZU • TATLI / EKŞİ KREMA TOZU • LAKTOZ MONOHİDRAT • YAĞSIZ YOĞURT TOZU • YAYIKALTI SÜYÜ TOZU • TEREYAĞI TOZU • PEYNİR TOZU • %40 YAĞLI KREMA • %60 YAĞLI KREMA • SADEYAG • TUZLU / TUZSUZ TEREYAĞI • COLD BREAK DOMATES TOZU • HOT BREAK DOMATES TOZU • MEYVE TOZLARI • KAHVE KREMASI • %7B / %17 BİTKİSEL YAĞ TOZU • DÖKME KREMA (İstenilen yağ seviyesinde, kamyon ve konteyner bazında)

SKIMMED MILK POWDER • WHOLE MILK POWDER • ROLLER DRIED CARAMELISED MILK POWDER • ROLLER DRIED MILK POWDER • SKIMMED WHEY POWDER • PERMEATE WHEY POWDER • 50% DEMİNERALİZE WHEY POWDER • 70% DEMİNERALİZE WHEY POWDER • 90% DEMİNERALİZE WHEY POWDER • SKIMMED WHEY PROTEIN CONCENTRATE POWDER • SWEET / SOUR CREAM POWDER • LACTOSE MONOHYDRATE • SKIMMED YOGURT POWDER • BUTTERMILK POWDER • BUTTER POWDER • CHEESE POWDER • 40% FAT CREAM • WITH 60% FAT CREAM • BUTTEROIL • SALT / UNSALTED BUTTER • COLD BREAK TOMATO POWDER • HOT BREAK TOMATO POWDER • FRUIT POWDER • COFFEE CREAMER • 7B / 17% FAT POWDER • BULK CREAM (At the intended fat level, on the basis of truck and contained)

www.enkasut.com.tr | info@enkasut.com.tr

enka
DOĞAL SÜT KEYFİ

Yıldırım'da Ramazan 2017

**BAYRAK MEYDANI
RAMAZAN SOKAĞI - EL EMEĞİ ÇARŞISI**

Karagöz-Hacivat, Orta Oyunu, Leblebici
Ünlü İlahi Sanatçılarından Konserler ve Şiir Programları
Planetaryum (Uzay Macerası)

**27 MAHALLEDE
SAHNE TIR İLE RAMAZAN PROGRAMLARI**

Planetaryum (Uzay Macerası), Geleneksel Fasıl, Kukla,
Nasreddin Hoca, Keloğlan, Çocuk Saati, Aşuk ile Maşuk,
Katip ile Katibe, Sürpriz Yarışmalar, İlüzyon, Jonglör
Performans Gösterileri vb.

EMİR SULTAN MEYDANI

Her Perşembe Karagöz-Hacivat

444 16 02
www.yildirim.bel.tr

Ramazan gelir, her yere gelir.

Buralara Ramazan geldi.
Tıpkı oralara geldiği gibi.
Hep birlikte olduğumuzu
yeniden hatırlayalım diye geldi.

KUVEYTÜRK
SAĞLAM BANKACILIK